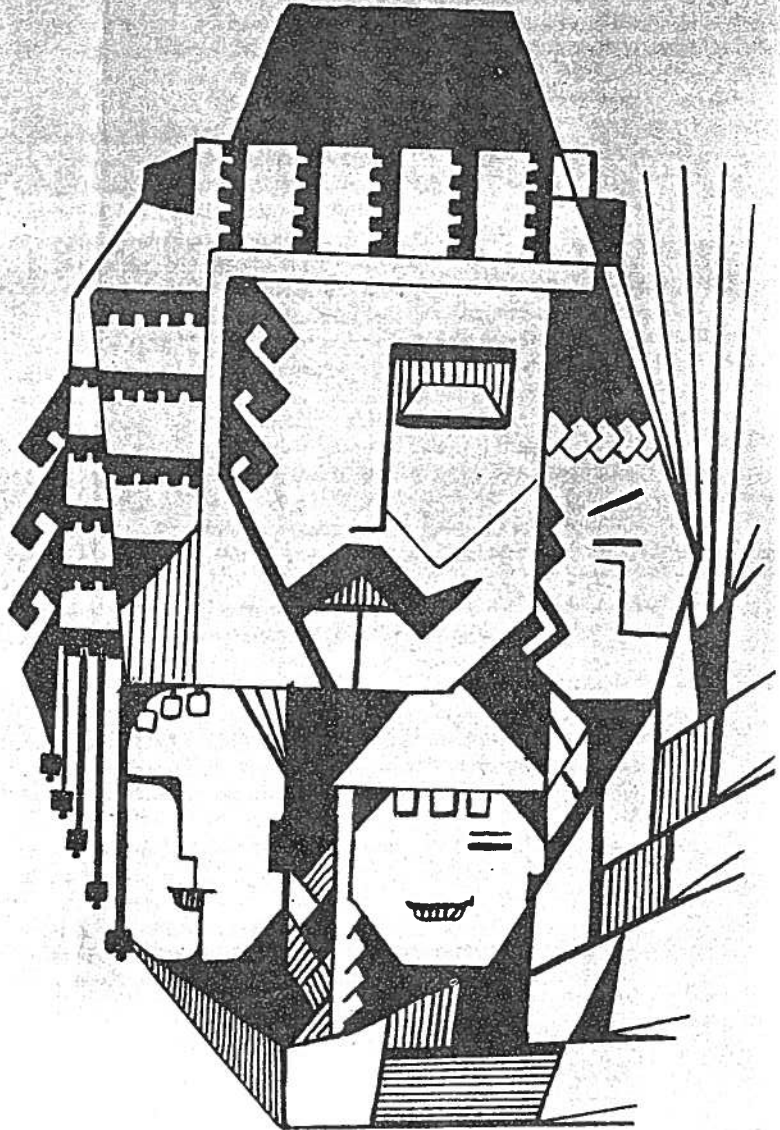

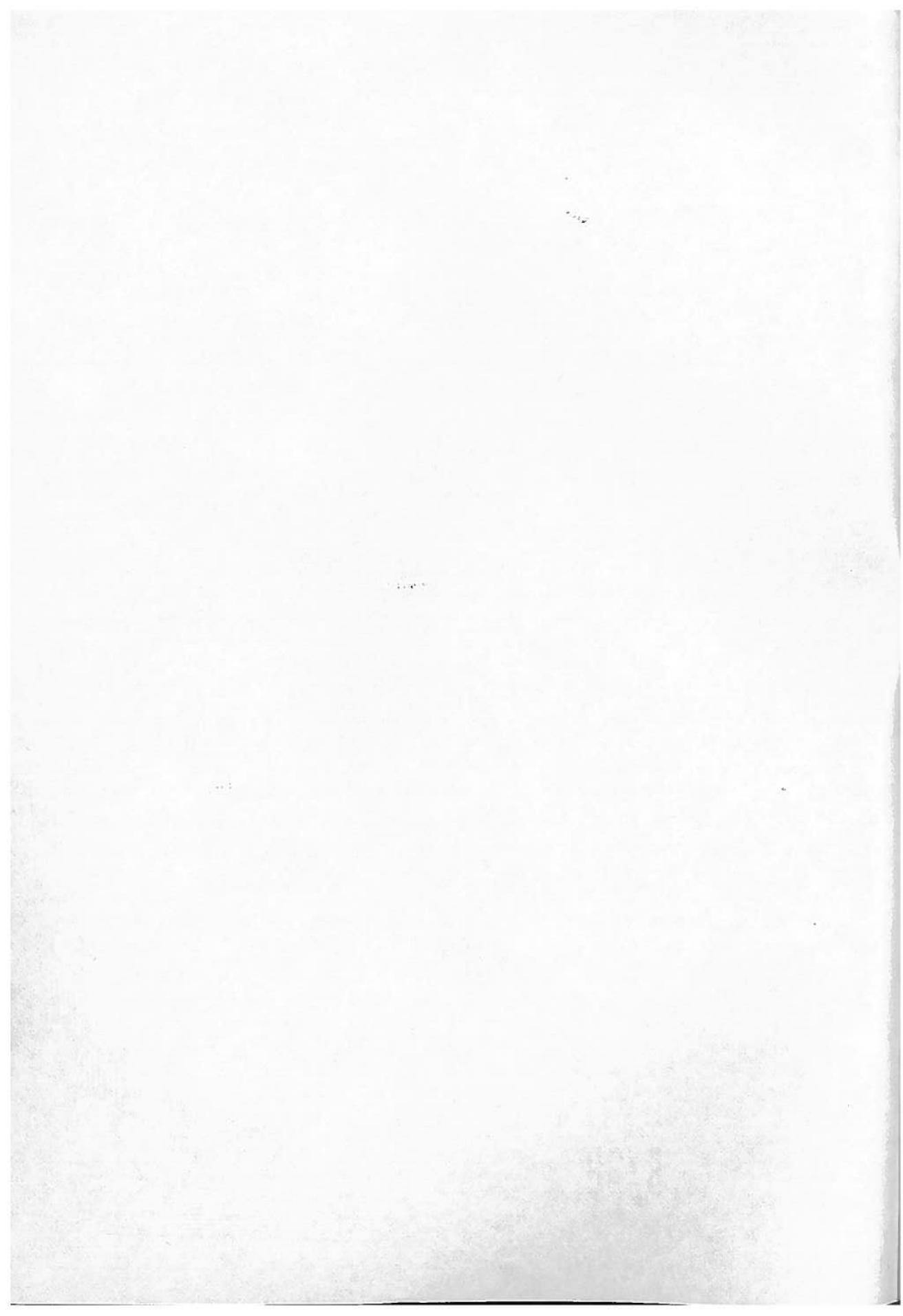
oçın

FIKİR VE SANAT DERGİSİ

- Nuri ONAT
- Güven ÇELİKTEN
 - Hayri GENÇOSMAN
 - Nuşi AYVALI
- Hüseyin KABASAKAL
- Kemal NIKSARLI
 - İsmail YÜCEL
 - İsmail BEYDEMİR
- Celâl ÇAKAR
- Zeynep ÖZMEN
 - Mehmet ERGÖNÜL
 - Mehmet BEYDEMİR
- Necmiye TÜRKER
- Hamit SOYLU
- Rifat VARDAR
- İrfan ELİN

8/68

AĞIN

FİKİR ve SAN'AT DERGİSİ

S a h i b i :

Ağın Kültür Derneği adına
Dr. Vakıf ÖZKUL

Bu sayıda yazı işleri müdürü
Hüseyin KABASAKAL

İdare yeri ve haberleşme
adresli :
İç Cebeci Özsoy sokağı No.
3/4 ANKARA

Yazı Kurulu :
Nuri ONAT, Nilhat ASYALI
Mehmet ERGÖNÜL

Kapak desenli :
Aysel SERİN

Gönderilen yazılar
"Yazı Kurulu"nın
incelemesinden geçer.

Gönderilen yazılar, yayınlansın
veya yayınlanmasın, geri
verilmeyeceği gibi telif ücreti
de ödenmez.

Dergimiz ayda bir çıkar.

Dizgi ve Baskı :
TÖYKO matbaası — ANKARA

YİL : 2

SAYI : 20

AĞUSTOS — 1968

FIATI 200 Krş.

YILLIĞI : 24 TL.

İyi Okuyucu

Yazan : NURİ ONAT

Bazı kimselerin çok okuduklarını, ne bulurlarsa okuduklarını görürüz. Bazı kimselerin ayaklı kütüphane olduklarını söyleriz. Bazıları için de, "İçer gibi okuyor." deriz. Okuyucu, bu üç okuma biçiminden hangisine girerse girsin, belli ki üzerinde durulan, önemsenen kimsedir. Başka bir deyişle, okuyucu, kendisine inanılan, güvenilen, bu nedenle de sorunların çözülmesinde güçlüklerin giderilmesinde yardımcı istenen kaynak kişidir.

Genellikle, okuyucuyu yukarıda açıklandığı gibi nitelendiririz, değerlendiririz. Ancak, bu tutumumuzda yanlışla payı bulunup bulunmayacağı üzerinde durmayız hiç. Biz, bu yazımızda, bu konuyu inceleyerek okuyucu ile "İyi Okuyucu" arasındaki ayrımı belirtmeye çalışacağız.

Her okuyan, ne bulursa okuyan iyi okuyucu değildir. Ayaklı kütüphane olmak da saygınlığını yitirmiştir çağımızda. Her iki okuma biçimi de, insanın zamanını öldürür, ona, beceri ve davranış kazandırmayan gereksiz bilgi sağlar. Başka işe yaradıkları düşünülemez bu okuma biçimlerinin...

Öyle ise, "İyi Okuyucu" kimdir?

İyi okuyucu, ne okuyacağını, niçin okuyacağını kestiren kişidir. Bu nitelik, bir bakıma kişinin kendi kendisini değerlendirmesi; istidat ve yeteneklerine olumlu gelişim doğrultusu vermesi anlamındadır. Öyle ya, kişi, ilkönce ne okuyacağını, niçin okuyacağını kesin olarak bilmelidir ki, hem zamanını, hem de gücünü iyi kullanabilsin. Gereksinmesini duyduğu bilgiyi, davranışları ve alışkanlıkları kazanabilmesi için, kişinin bundan başka yapacağı iş yoktur.

Sözün, döne dolaşa gereksinmeye geldiği görülmektedir. Gerçekten de, bilgi edinme, beceri kazanma, davranış ve alışkanlık geliştirme gibi bütün öğrenme evreleri, ancak gereksinme ilkesi ile açıklanabilir. Başka bir deyişle, gereksinmesi olmayan kişi ne okuyabilir, ne de öğrenebilir. Özellikle, bir okul atmosferi içinde bulunmayan kişinin öğrenme isteği, onun en içten gereksinme siyle ilgilidir.

Şu açık bir gerçektir ki, öğrenmelerimizin çoğu okuma yoluyla olmaktadır. Çünkü, belli bir eğitim basamağını bitirdikten sonra, en güvenilir yardımcımız olan yazılı metinlerle başbaşa kalmaktayız. Bilgi aktarmanın ücrete bağlı olduğu bir çağda bundan başka yol da bulunmamaktadır. Öyle ise, bu yardımcıdan nasıl yararlanalım? Şimdi bu sorunun yanıtlarını vermeye çalışacağız.

1 — Okumuş olmak için değil, bir şeyler öğrenmek için okuyunuz. Bir şeyler öğrenmek, gelişmek, yenileşmek, olgunlaşmak demektir. Size bu nitelikleri kazandırmayan metinleri (kitap, broşür, dergi, gazete vb.) okumayınız. Hele, önceden okuduğunuz niteliğini bildiğiniz metinler için zamanınızı öldürmeyiniz.

(Devamı sayfa 26'da)

CIA YABANCI ÖĞRENCİLERİ NASIL BİRER VATAN HAINİ HALİNE GETİRİYOR

Amerika'da Türk Öğrenci ve Mezunları Kültür Derneğinin dergisi ORTAM'dan alınan aşağıdaki yazı, Amerika'ya bol sayıda yüksek öğrenime giden Ağın'lı öğrencilere, ayrıca bütün Türk öğrencilerine, bu cins tuzaklara düşmemelerini sağlamak amacıyla dergimize aktarılmıştır.

Aşağıda tam çevirisini sunduğumuz yazı "Ramparts" dergisinin Nisan 1967 tarihli sayısından alınmıştır.

CIA halen Amerika Birleşik Devletleri içinde bir büyük kampanya yürütmektedir. Bu kampanya, Amerika'da okumakta olan yabancı öğrencileri kendi ülkeleri aleyhine çalışan casuslar olarak yetiştirmek ve gerekirse bu iş için santaj yapmaktan ibarettir. Bu programı yürütmeye altı tam zamanlı ajan ayrılmıştır, bunlar CIA bölge dairelerine bağlı olarak çalışmaktadırlar. Bu ajanlar yabancı öğrenciler arasında yeni kabiliyetler bulabilmek için üniversite üniversite dolaşmaktadırlar.

Üniversitelerde faaliyet gösteren ajanlar Savunma Bakanlığı perdesi altında çalışırlar. Üzerlerinde Savunma Bakanlığı tarafından sahte bir isme çıkmış kimlik taşırlar.

CIA, "ulusal çıkar" prensibi ile kendisiyle işbirliği yapan kurumlar ve profesörlerle birlikte çalışmakta ve böylece ajanlarını bunların bildiği, iş çıkması umulan öğrencilere yöneltmektedir.

CIA'nın öğrenci elde etme işlemlerini bilen bir kaynak, bu işin nasıl yapıldığını dergimize anlatmıştır:

Ajan öğrenciye telefon etmekte, kendisinin Savunma Bakanlığından olduğunu söylemekte ve yabancı öğrencilerin Birleşik Devletlerdeki durumlarıyla ilgilenmekte olduğunu belirtmektedir. "Sizinle müşküllerinizi konuşmak istiyorum, böylece gelecek öğrencilere de yardımcı olmak imkânımız olacak." şeklinde bir konuşma öğrenciyle ilgi kurmanın yollarından biridir. Eğer öğrenci müsait görünüyorsa ajan derhal bir randevu alır. İlk görüş-

mede, ajan öğrenciyi tartar; eğer öğrenciyi müsait görürse ikinci bir buluşma düzenler. Böylece bir sıra buluşmalar düzenler, bu görüşmelerde ajan (gerçek kimliğini ortaya koymaksızın) öğrencinin siyasî görüşlerini tartar; bu sırada "firma" (*) öğrenci hakkında emniyet kontrollarını yapmaktadır.

Bu şekilde ilişki kurulduktan sonra, ajan öğrenciden küçük bir hizmet yapmasını ister, bu hizmet mukabili öğrenci "masraflara" karşılık olmak üzere 10 - 20 dolar gibi bir parayla "mükâfatlandırılır". Ne var ki öğrenciye üzerinde "yapılan hizmetlere karşılık" yazan bir resmî makbuz imzalatılır. Bundan böyle eğer öğrenci meseleyi açığa vurmaya kalkarsa, imzaladığı bu belgenin kendi hükümetinin elçiliğine verilebileceği tehdidi altında tutulabilir.

Nihayet öğrenciye kendi ülkesi aleyhinde çalışması teklifi resmen yapılır, tabii aynı zamanda yılda 10.000 dolara varabilen dolgun para teklifi de yapılır. Genellikle, eğer öğrenci işin bitiminden sonra Birleşik Devletlerde kalmak istiyorsa, bunun resmen sağlanması işi de pazarlığa dahil edilir. Öğrenci çalışmayı kabul ederse, ajan öğrenciye kendi el yazısıyla sözleşmeyi yazdırır ve böylece anlaşma geri dönülmez bir şekilde yapılmış olur. Sözleşme imzalandıktan sonra öğrenci artık CIA'nın elindedir, sözleşmenin bir kopyasının öğrencinin ülkesinin elçiliğine verileceği tehdidi daima başındadır.

Ramparts muhabirleri, ülkenin dört bir yanındaki üniversitelerde yoğun bir

(*) "Firma" CIA adamlarının başkaları yanında konuşurken "CIA" yi kastetmek için kullandıkları bir kelimedir.

şekilde yürüttükleri araştırmada CIA'nın elde etme teşebbüslerini doğrulayan sayısız yabancı öğrenciyle karşılaşmışlardır. Bu öğrencilerden bir çoğu Birleşik Devletlerdeki durumlarının sarsılacağı korkusu ile bunu açıkça ilân etmekten çekinmişlerdir. Bir öğrenci, zaten hükümet tarafından yeteri kadar bizar edilmekte olduğundan olacak, bu çekinmeyi duymadı. Afganistan'lı bu gencin adı Abdül Lâtif Hotaki'dir.

Hotaki Amerika'ya Kaliforniya Devlet Politeknik Yüksek Okulunda tarımsal gazetecilik okumak üzere 1957'de gelmiş ve geldiğinden kısa bir süre sonra Afgan Öğrenci Derneğinde aktif görevler almıştır. Hotaki, 1961'de Afgan Öğrenci Derneği Başkanı Zia H. Noorzay ile buluşmak üzere Berkeley'e gitti.

Hotaki, Berkeley'de Noorzay'ın kaldığı eve gittiğinde, bir üçüncü adam, bir CIA ajanının da orada olduğunu görerek şaşırıldı. Bu ajanın görevi Hotaki'yi Afganistan'a döndükten sonra CIA için çalışmak üzere elde etmektir.

Hotaki, "Ajan tahminen 30 - 32 yaşlarında kadardı. Bana, paranın hiç önemi olmadığını söyledi. Bu işin amacımın Afganistan'ın Amerikayla dostluğunun devam etmesini sağlamak olduğunu söyledi." demektedir. Hotaki, Noorzay ve ajan arasındaki bu görüşme Noorzay'ın kaldığı evde geçiyordu; Hotaki adama kesin bir cevap vermedi, bu konuyu düşüneceğini söyledi.

Noorzay ve başka Afganlı öğrenciler Hotaki'ye CIA'nın teklifini kabul etmesini salık verdiler; bu iş iyi iş diyorlardı, para alacağını, burs alacağını hatırlatıyorlardı. Noorzay Hotaki'ye kendisinin CIA'ya American Friends of the Middle East (Amerikan Ortadoğu Dostları) kurumunun bir yetkilisi tarafından tanıştırıldığını söyledi. CIA'nın cephe kuruluşlarından biri olan Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumu, öğrenci derneğine muntazaman para vermekteydi.

Hotaki'ye göre, CIA kendisini elde etmek için iki defa daha teşebbüste bulundu. Bu teşebbüslerden biri Afgan Öğ-

renci Derneğinin Vaşingtondaki 1962 kongresinde vuku buldu. İkinci teşebbüs, daha sonra, Hotaki Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumunun San Fransisko'daki bürosunda iken yapıldı. Bu büroda kurumun bir yetkilisi "Harvard, Stanford ya da istediği herhangi bir başka Üniversite için kendisine burs verilmesinin mümkün olduğunu söyledi."

CIA nihayet Hotaki'nin kendisine yardımcı olmayacağını anlamıştı. Herhalde bundan olacak, göçmenler dairesi Hotaki'yi vize işlemleri yönünden zorlamaya başladı ve son bir iki yıldır, bir Amerikalıyla evli ve iki çocuk babası olmasına rağmen, sınır dışı etmek için uğraştı. Bu yılın Şubat ayında çıkarılan son sınır dışı etme emri ancak Los Angeles'li televizyon yorumcusu Louis Lomax'ın sağladığı hukuki yardımla durdurulabildi.

Bu arada Amerikada Afgan Öğrenci Derneğinin eski başkanı Noorzay Afganistan'a dönmüştür ve halen Afganistan Hazine Dairesi Müdürüdür. Hotaki'nin söylediğine göre Afganistan hükümetindeki Amerikada öğretim görmüş elemanların epeyceci "CIA tarafından ya yetiştirilmiştir ya da doktrine edilmiştir. Bunların bazıları bakan seviyesindedir."

Bütçeleri CIA tarafından karşılanan Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumu ve benzeri eğitim ve kültür kurumları: Abdül Hotaki'ye uygulanan elde etme usullerini geliştirmek için uygun ortamı sağlamaktadırlar.

Amerikan Ortadoğu Dostları 1951'de kurulmuştur, kuruluşunun görünüşteki amacı "Ortadoğu ve Amerika Birleşik Devletleri halkları arasındaki dostluğu geliştirmek" şeklindeki politik olmayan bir amaçtır. Başlangıçta Arap taraftarı ve siyonist aleyhtarı militan bir kurum iken yıllar geçtikçe CIA'nın yabancı öğrenciler alemindeki sağ kolu haline gelmiştir. Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumundaki bu değişiklik yaklaşık olarak 1960'da, o zamana kadar tanınmamış federal bir bürokrat olan Edward W. Overton'un ikinci başkanlığa gelmesiyle ortaya çıkmıştır. Overton'un gelmesiyle kurum'un geliri bir

denbire bir sıçrama göstermiştir. Kurumun geliri 1960'da bir milyon doları bulmuştur, bu paranın yüzde 90'ından fazlasını CIA vermekteydi. (CIA'nın bu ihsanının büyük bir bölümü CIA cephe kuruluşları olarak ortaya çıkan beş kurumdan gelmekteydi: Houstondaki San Jacinto Kurumu, Baltimore'da Chasepeake Kurumu, Filadelfiya'da Andrew Hamilton Fon'u, Columbus'da Broad - High Kurumu ve Boston'da Grenary Fon'u.) Ve eğer bütçenin iplerini elde tutmak yetmiyorsa, CIA, Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumu yetkilileri arasında iyi dostlara sahipti; bu dostlar arasında Kermit Roosevelt'i sayabiliriz; Kermit Roosevelt 1953'de İran'da Başbakan Musaddık'ın devrtilmesini organize eden CIA ajanıdır.

CIA parasının büyük kısmı Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumunun öğrenci işleri bölümüne gitmektedir. Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumu bu bölümü vasıtasıyla ünlü Uluslararası Eğitim Enstitüsü (IIE) ve bazı devlet kuruluşları gibi eğitim kurumları ile birlikte Amerikaya yabancı öğrenci getirmekte çalışmaktadır. Fakat Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumunun Öğrenci İşleri Bölümü Amerikadaki yabancı öğrenci derneklerinin iç siyasetine de karışmakta ve CIA parasını bu derneklerin giderlerini karşılamak ya da onları "doğru" politik çizgiye getirmek için kullanmaktadır.

Bu konuda İran Öğrenci Derneği'nin durumu güzel bir örnektir. Bu dernek 1953'de Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumunun teşvik ve malî yardımı ile kurulmuştur. 1961 yılına kadar İran Öğrenci Derneği Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumundan her yıl muntazaman birkaç bin dolar para almıştır. Ne var ki 1961'de Derneğin politik tutumu İran Şahının diktatörce yönetimine karşıt bir durum almıştır. Amerikan Ortadoğu Dostları yapmakta olduğu yardımı derhal kesmiştir. Bununla birlikte Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumunun temsilcileri İran Öğrenci Derneğinin yıllık kongresinde öğrencilerin tutumunun Şah taraftarı ya da hiç olmazsa tarafsız bir doğrultu olması

için kulis faaliyetinde bulunmaktan geri kalmamışlardır. Derneğin eski başkanlarından Hassan Lebastchi, Amerikan Ortadoğu Dostları Kurumunun o zamanki başkanı Earl Bunting'e Birleşik Devletlerdeki İranlı öğrencilerin tam bir kataloğunun hazırlanması gibi siyasi olmayan özel projeler için Kurum'un yardım yapma yacağını öğrenmek için başvurduğunu hatırlamaktadır, Bunting İranlı öğrencilerin Şaha karşı olan tutumlarını değiştirip değiştirmediklerini sormuştur. Lebastchi'nin olumsuz cevap vermesi üzerine Bunting "Kusura bakmayın, bu takdirde size yardım yapamayız." demiştir.

Bununla birlikte Afgan Öğrenci Derneği Amerika Ortadoğu Dostları Kurumundan yılda 3 bin ilâ 4 bin dolar para almakta devam etmiştir.

Afganlılar ayrıca ünlü Asya Kurumu'ndan da para almışlardır, Asya Kurumu ise en azından CIA'nın üç paravana kurumundan para almaktaydı. Halen Kaliforniya Üniversitesinde iktisat dersleri veren ve Afgan Öğrenci Derneğinin eski başkanlarından olan Dr. Nate Kamrany şu fikri ileri sürmektedir: "Biz bütün CIA'cıların kötü insanlar olduğunu farzetmiyoruz, CIA Amerikada en fazla doktoralı insan çalıştıran kuruluştur, bunu Time dergisi yazdı. Eğer CIA benden herhangi bir konuda fikir isterse yardımcı olmaktan memnuniyet duyarım."

CIA'nın bağımsız öğrenci kuruluşlarını kendine bağlamak ve onları ifsat etmek için gizlice ulusun parasını kullanmış olması zaten yeter derecede skandal teşkil etmiştir. Ama bu ülkeye namuslu bir ülkedir umuduyla yanılıp gelen yabancı öğrencilerin ayarlıp rüşvetle ifsat edilerek kendi ülkelerine karşı birer vatan haini haline getirilmekte olması çok daha menfur bir davranıştır.

Amerikadaki yabancı öğrenci dernekleri, CIA'nın yardımıyla, yabancı öğrencileri tuzağa düşürmek ve birer kukla haline getirmek için çok iyi birer vasıttır. Ne var ki bu marifet için Amerikann ödediği ücret biraz yüksekçe oluyor: Kuklacı bir ulus haline gelmek.

GERİ DÖNMEMEK

Geceler ardımızda dikilsin dursun
buz gibi nefesini duyalım karanlığın
tırperelim iliklerimize dek
yollar zincir vursun ayaklarımıza
gökten kurbağa yağsın başımıza, gözümüze
ellerimizi tirmalasın gece kuşları
yine de kurtuluşu
geri dönmekte aramayalım.

Sürüne sürüne gidelim oraya
o bizi çağıran kente
o tutkularımızın yığın yığın
bizi beklediği kente
umutlarımızın doğum sancularına gidelim.

Yaşamak
bir yerde geri dönmemektir
yaşamak koşmaktır bir yerde
iyiye doğruya güzele

İsterse
çivilesin geceler bizi on yerimizden
çakallar ulusun başucumuzda
yine de kurtuluşu
geri dönmekte aramayalım

Sökelim çivileri topraktan
elimizden, kolumuzdan
sürüne sürüne gidelim oraya
o tutkularımızın
yığın yığın bizi beklediği kente
umutlarımızın doğum sancularına gidelim
bir parça İNSAN
bir parça TOPRAK
bir parça SEVGİ
olarak....

GÜVEN ÇELİKTEN

Bir Kırgız Romancısı ve Romanı

Hayri GENÇOSMAN

Birgün bir güney kentinin kırlarında başıboş dolaşıyordum. Epeyce uzaktaki bir düzlükte kara çadırlar gördüm. Çadırların elli metre kadar açığında, sekiz - on yaşlarında, yarım düzüne çocuk vardı. Çelik - çomak oynuyorlardı. Benim doğup büyüdüğüm kasabada, çocukken oynadığım oyun. Kendi kendime,

— Ya arap'tır, ya da çingene, diye mırdandım.

Ama oynadıkları oyun beni etkilemiş, zihnim çocukluğuma doğru kayıp gitmişti. Adımlarım kendiliğinden o yana döndü. Hem ağır ağır yürüyor, hem düşünüyordum: Araplarda göçebe yoktur, Çingene-ler de böyle dağ başlarına konaklamaz. Hem onlarda böylesine güzel, büyük çadırlar olmaz. Öyleyse bunlar kim!?

Çadırlara uğramadan, çocuklara yaklaştım. Tıpkı oğluma benziyorlardı, öyle sevimli, öyle sıcak... Konuşmalarını duyar duymaz,

— Ayyy!.. dediğimi hatırlıyorum.

Doğup büyüdüğüm kasabaya yıllardır uğramamıştım. Bu çocuklar, benim çocukluğumda konuştuğum türkçeyi konuşuyorlardı. Kelimeleri, deyimleri, davranışları, tepkileri, kaşları, gözleri, boyları, bosları, giyimleri, kuşamları, herşeyleri, herşeyleri benimdi. Olduğum yere çakılakaldım; sanki kanım kurudu!

Nasıl olmuştu da aklım Arap'lara, Çingene'lere falan gitmişti! Nasıl olmuştu da ulusumun öz töresini, en az bozulmuş olarak günümüze taşıyabilmiş olan yörük'leri unutmuştum!.. Aşama kadar vaktimi o çocuklarla geçirdim. Sonra, koyun sürülerinin ardından babaları, ağabeyleri geldiler. Akşama çadırlardan birine konuk oldum.

Bu olayın üstünden yıllar geçti. Gene bir gün, Ankara kitapçılarından birinde, kitapları gözden geçirirken, bir kırgız yazarının romanına rasladım. Yazarın adı: CENGİZ AYTMAFOT. Romanın adı: CEMİLE. Biraz karıştırdımca, tıpkı o güney Anadolu dağlarındaki çocukların yanında yaptığım gibi,

— A,aaaa!.. yapıverdim.

Binbeşyüz yıllık bir ayrılıktan sonra öz kardeşimi görmüştüm, özbeöz kardeşimi.. Çünkü ikidebir misak-ı milli sınırları deyip durduğumuz Türkiye sınırlarının doğu çizgisinden, daha binlerce kilometre uzakta, diliyle, diniyle, yer adlarıyla, kişi adlarıyla, gelenekleri, görenekleri, yaşayışları, deyimleri ve aşkılarıyla en az benim kadar türk olan bir soylu halka raslamıştım. Bu roman, bu halkın yaşamından alınmış bir kesitti. Kırgızelinde, Talas köyünde geçiyordu. Benim ülkemde nasıl Talaslar, Kara dağlar, Ala dağlar varsa, orda da vardı.

Romanı kaptığım gibi eve koğtum. Başlangıçta kitabın üzerimdeki etkisi, bir Kırgız türkünün eseri olduğundan başka bir şey değildi. Ama şimdi bu etki çok daha büyümüş, devleşmiş bulunuyor. Çünkü bu eser, binlerce yıllık dünya edebiyatının, en güzel 10 kitabından biridir; tam bir şaheserdir. Kitap kırgızcadan Rusçaya, Rusçadan Fransızcaya, Fransızcadan da Türkçeye çevrilmiş bulunuyor. Türkçeye Şerif Hulûsi çevirmiş, güzel çevirmiş.

Rusçadan Fransızcaya çeviren Louis Aragon uzun bir önsöz yazmış, daha doğrusu bir övgü! İlk satırlarda şunları söylüyor:

Çocukluğunda kendisine-yani Louis Aragon'a—, Rudyard Kipling'in "Dünyanın En Güzel Hikâyesi" adındaki kitabını vermişler. Ama bu kitabı uzun süre okuyamamış. Çünkü bir yazarın kitabına böyle bir isim koymaya hakkı olamayacağını düşünmüş. Sonunda dişini sıkıp okuyunca da, böyle düşünmekte haklı olduğunu görmüş. Çünkü bu kitap dünyanın en güzel hikâyesi olmaktan çok uzakmış. Kitabı bir köşede unutmuş. Aradan yarım ömür geçmiş. Louis Aragon ünlü bir insan olmuş. Bir gün Cengiz Aytmatof'un Cemile'sini okuyunca, "İşte daha yeni, dünyanın en güzel hikâyesini buldum" demekten kendini alamamış. Hem başından aşkın olan işlerini bir yana bırakıp, kitabı Fransızcaya çevirmiş, hem de 90sayfalık bu hikâyeye 12 sayfalık bir övgü yazmış.

Cemile, bir aşk hikâyesidir. Yani yer-yüzünde en çok konuşulmuş, en çok yazılmış bir konu. Böylebir konuda, büyük eser vermek!.. Aşk soyut bir kavramdır. Böyle bir kavramı, görülmemiş bir gerçekçilikle anlatmak!.. Her sayfası bir bardak su gibi duru, her cümlesinden damla damla şiir alan ağaçtan yeni koparılmış, olgun bir meyve kadar eksiksiz, katkısız, tamam, temiz, yalın!..

Cengiz Aytmatof bir bozkır çocuğu. Benim gibi. Kıyı insanı nasıl serüvenci olursa, bozkır insanı da hayalci olur. Hayaller bozkır geceleri gibi canlıdır, mavidir, engindir. Yılın çoğu günü insan, bir kır

yaratığı gibi doğanın ortasında yaşar. Ekmeğini kök söker gibi topraktan sökmek zorundadır. Her yıl döne döne yapıp durduğu işler, artık bir zihin çabası gerektirmediği için, insandaki zihin çalışması kendilğinden hayale dönük olur.

Yetşkinlerin hayal dünyası, içinde buldukları koşullarla sınırlıdır. Yetişmekte olan insan yavrusu ise, bir uzak şeye erişme özlemiyle büyür. Bu uzak şey, kiminde tüketici, kör bir çabalama olarak belirir, kiminde boş bir umuttur, kiminde gurbete çıkıp zengin olma isteği olarak somutlaşır. Bu uzak şey, çok seyrek olarak kiminde de, Cengiz Aytmatof'ta olduğu gibi unmaz bir sanat tutkusudur.

Cengiz Aytmatof'un sanatı, Türk sanatının temel niteliklerini taşımaktadır. Çözümleyici olmaktan çok gösterici; zorlamasız, kendiliğinden var olan bir şiir; özentisiz, yalın bir anlatım ve hepsinden önemlisi de, duru derinlik! Buna edebiyatsız edebiyatta diyebiliriz. Bu öyle bir özelliktir ki, ancak elli, altmış yıl durmadan yazmış, yetenekli kalemlerde görülebilir. Bu aşamada fikir, hikâyeyi kesip nutuk çekmek şeklinde değil, tıpkı doğal yaşamda olduğu gibi, olayın örgüsünde, yapısında, dokusunda kendiliğinden var olur. Kişiler iç dünyalarını davranışlarıyla ortaya koyarlar. Yazarın durup onları anlatması gerekmez.

Kuşku yok ki, sanatın bu türü, en zor olanıdır. Romanda birbirine taban tabana ters yapıda kişileri eksiksiz, özentisiz yatabilmek! Yazar, birbirlerine ak ile kara gibi uzak kişilikleri kendi içinde gerçekten yaşayabilecektir. Nitekim bu roman bu duruma çok ilginç bir örnektir. Belki çarpıcı etkisinin birazı da buradan gelmektedir.

Romanın en önemli iki kişisi olan Cemile ile Daniyar, ak ile kara gibi birbirinden uzak insanlardır. Cemile şen, şakrak, tırnaktan tepeye canlılık fıskıran, olağanüstü çalışkan, kabına sığamaz bir genç kadındır. Akıllıdır, hesaplıdır ama, yerli yersiz kaynaşmanın, kaynatasının boynu-

na atılır, şapur şapur öpücüklerle boğar. Köy yerinde böyle şeyler pek yadırganır. Oysaki ne kaynanası, ne de kaynatası Cemile'ye gözüün üstünde kaşın var demezler, çünkü çok severler. Onun içinden pazarlıklı olmayışı, öfkesinin de, sevincinin de apaçık ortada oluşu, dobra dobra konuşuşu hem sevgi, hem saygı yaratmaktadır. Evine, onuruna bağlı bir gelindir.

Daniyar ise tam anlamıyla bir kapalı kutudur. Kimsesizdir, varlıksızdır. Boş zamanlarını Kurkura ırmağına bakan bir tepede, bir taş gibi sessiz oturup düşünmekle geçirir. Ama güçlü bir kişiliği vardır. Köy çocukları, bu gibi kimselere yaptıkları gibi, onu da alaya almak isterler. Yoksulluğu, sessizliği, kimsesizliği pek göze batar. Ama Daniyar alaya alınmaz. Şöyle bir dönüp bakışı, çocukların kanını kurutur.

Roman bu iki kişinin aşk hikâyesidir. Yaz sonunda, köyde elde edilen buğday, cepheye gitmek üzere, köylülerce istasyona taşınmaktadır. Bu işler erkeklerin işidir ama, onların çoğu cephededir. İşler daha çok kadınlara, çocuklara kalmıştır. Köyde kolhoz sistemi, yani ortak çalışma yöntemi uygulanmaktadır. Talas köyünün buğdayını Cemile, Daniyar bir de Cemile'nin 15 yaşındaki kayını, at arabalarıyla taşımaktadırlar. Gidiş gelişler sırasında Cemile, Daniyar'ın duygularını anlar ama aldırılmaz. Daniyar ise, öyle yırtık, yapışkan, sataşkan, komplimancı bir insan değildir. Söyleyeceklerini sadece gözleriyle söyler.

Bir gün Cemile yolda türkü çağırır. Bu herhangi bir arka niyete dayanmamaktadır. Cemile'nin olur olmaz yerlerde yaptığı bir iştir. Kendisi türküsünü bitirdikten sonra, Daniyar'dan da türkü ister. Bu da bir arka niyete dayanmamaktadır. Cemile konuşulsun, gülüşülsün istiyor; suskunluktan rahatsız oluyor. Daniyar Cemile'nin isteğini yerine getirmek için şöyle bir deneyeyim derse de, sesi çatal çıkar, utanır, susar. Bununla birlikte güzel, dokunaklı bir sesi olduğu anlaşılmıştır. Daniyar kendisiyle alay edileceği kuşkusuna

kapılmışken, Cemile ile kayını Seyyit, "şimdiye dek neydeydin!?" derler. Daniyar bir iki denemeden sonra sesini açar. Artık Daniyar'ın olağanüstü yakıcı, çarpıcı, yürek eritici türküleri başlamıştır. Bundan sonra Cemile ile Seyyit, her gün, yükleri hazırlayıp, yola çıkmak için can atarlar. Bir an önce Daniyar'ın türkülerine kavuşmak için!

Günler geçtikçe öyle bir durum ortaya çıkar ki, Daniyar, Cemile ile birlikte olduğu zaman, onun gibi şen şakrak bir kimse olur. Öte yandan Cemile ise gittikçe içine kapanır, değişir, başkalaşır. Yani Daniyar ile Cemile'nin kişilikleri, bir anlamda yer değiştirmiş olur.

Romanın bir özelliği de, anlatımın yazar ağzından, yahut romandaki birinci kişi ağzından yapılmamış olmasıdır. Romanı bize, üçüncü önem sırasında olan, Cemile'nin kayını Seyyit anlatıyor. Seyyit onbeş yaşında, doğuştan ressam bir çocuktur. Savaş yüzünden okulu bırakmış, köy işleriyle uğraşiyor. Resim de yapmıyor ama, sanat tutkusu ikide bir tepiyor. İçinde hep bir şeyin eksikliğini duyuyor.

Seyyit, Cemile ile Daniyar'ın aşklarını başından sonuna dek izleyebiliyor. Bu aşkı hem istiyor, hem istemiyor. İstemeyişinin nedeni, Cemile'nin yengesi oluşu; isteyişinin nedeni de, uygun bir sanatçı tipi olarak, bu aşkta duyumladığı (hissettiği) yüksek ve temiz duyguların onu da çoğurtmasıdır. Bununla birlikte, bilinçsiz bir biçimde, Seyyit de Cemile'yi sevmektedir.

Bir gece istasyon dönüşü, Cemile büyülenmiş gibi, bir çeşit uyurgezer gibi, birden Daniyar'ın arabasına atlayıp yanına oturuyor; kolunu boynuna dolayıp, başını başına yaslıyor. Bu manzara Seyyit'in ruhuna derinlemesine işliyor. Cemile birden ayıkıp, hatasını anlayarak arabasına dönüyorsa da, artık olan olmuştur. Seyyit o andan sonra, ruhundaki, bir şeyin eksikliği duygusunu daha da güçlü olarak duymaya başlıyor. Birkaç gün

sonra içindeki bu duygunun, o gece gördüğü manzaranın resmini yapma isteği olduğunu anlar anlamaz, hemen biryerlerden becerlediği kâğıt kalemi kaptığı gibi, harmanda bir saman yığınının dibine oturup, başlıyor hayalindeki resmi yapmaya. Ne yazık ki, tam resmi bitirmek üzere iken Cemile'ye yakalanıyor. Cemile kâğıdı kapıp bir süre baktıktan sonra, "yaa, demek böyle!" diyor. Sonra da resmi koynuna sokup uzaklaşıyor. Bu olay her ne kadar böyle kötü bir şekilde sonuçlanıyorsa da, Seyyit'in bu resimde sağladığı başarı, ressam olma isteğini yeniden, tâ temelden teprestiriyor.

Gene bir gün ırmak boyunda resmini yapmak için konu aranırken, Cemile ile Daniyar'ın birlikte, elele köyden kaçmalarına tanık oluyor. Hiç arkalarına bakmadan, hızlı adımlarla, yakındaki tren kavşağına gidiyorlar. Bu manzara sanatçı, ruhlu Seyyit'i gene büyülüyor. Kendisini görmemeleri için sinip, gizleniyor ama, bir an olsun gözlerini onlardan ayıramıyor. Ne zaman ki Cemile ile Daniyar gözden kayboluyorlar, Seyyit hatasını anlıyor. Bu hata yengesinin kaçmasına göz yummuş olmak değil, sevgilisini elden kaçırmış olmaktır! Seyyit ilk kez, Cemile'yi sevdiğini ve aşkı nenin nesi olduğunu öğreniyor. Böylece bu olay Seyyit için de, çocuktuktan kurtulup, delikanlılığa geçiş noktası oluyor. Bu duygular içinde, "Cemileeee.. Cemileeee.." diye bağırarak arkalarından koşuyorsa da, boşuna!.. Çünkü çığlıklarına ancak, çevredeki boz dağlar cevap veriyor

Cemile ile Daniyar kayboluyorlar. Bu olay köyü ayağa kaldırıyor. Cemile'nin kocası Sadık askerden döndükten bir süre sonra, birgün nasılsa evde, Seyyit'in yaptığı ve Cemile'nin alıp koynuna soktuğu karakalem resmi buluyor. Kudurmuş gibi Seyyit'in yanına koşarak, "bunu sen mi yaptın?" diye bağırıyor. Seyyit, "evet"

diyor. Artık Seyyit evde yapayalnız kalmıştır, bütün değerini yitirmiştir. Annesine, "ben okumaya gidiyorum" diyerek evden ayrılıyor.

Cemile romanının sanat yönü dışında, bir Türk olarak bize öğreteceği çok şeyler vardır. Bu romandan öğreniyoruz ki, Kırgız köylüsü, bütün yaşamıyla, bizim Anadolü köylüsüdür. Daha doğrusu Kırgız kültürü, Anadolu'da Türk kültürünü en iyi koruyabilmiş olan alevi köyleriyle, yörelerde yaşamaktadır. Çünkü alevilerle yöreler, önceleri müslümanlık yoluyla Arap kültürünün, sonra da batı kültürünün bozucu etkilerinden, bir ölçüde korunabilmişlerdir. Benzerlik çoktur ama, hepsini belirtmek başlıbaşına bir inceleme işidir. Bu nedenle ancak bir - iki örnek vereceğiz. Sözelgesi bizim birçok köylerimizde kadın erkek ilişkileri çok uygarca. Düğünlerde kız erkek birlikte oynarlar. Kızlarla oğlanlar şakalaşırlar, atışırlar ama birbirlerine kötülük düşünmezler. Bu durum Kırgızlarda da böyle.

Kitap Kırgız türkçesinden rusçaya, rusçadan fransızcaya, fransızcadan da gene türkçeye çevrilmiş. Bizim elimize ancak böyle geçebilmiş. Ne acı şey!.. Acaba veryüzünde bu durumda bir başka ulus daha var mı!.. Ama şimdi bu acıyı eşelemeyelim.

Çeviriler sırasında kitabın değerinde düşme olabileceği gibi, kişi ve yer isimleri de değişikliğe uğramış olabilir Çünkü bir dildeki sesleri, başka bir dilin harfleri, çoğu kez tam olarak verememektedir. Gene de özellik taşıyan birçok Kırgızca kelime çeviriye uğramadığı için bize kadar gelebilmiş. Bunlar bizde de bilinen kelimelerdir.

Bu eser Orta Asya'dan bir sestir ve bu sesi bütün güzellikleriyle ancak bir Türk kulağı duyabilir. Söyleyeceklerimin beşte birini söylemiş değilim.

ALİ'NİN TOPRAK ÜZLEMİ

ben çukurovalı toprak işçisi ali
conkbayırı şehidi şaban durmuşun oğlu
çekirdeğim yok ekili cızı tarlam yok
babamdan miras diye; künyesi, düştü bana

ben çukurovalı toprak işçisi ali
ip allah sivri külahım karnım açlık öğüttür
yoksullukla nikâhliyım evlensem evlenemem
kendi öz toprağımda ırgatlığım ırgatlıktır

babam şehit anam dul ben kulyetim kalmışım
tarlamızı talan etmiş dünün eşkiyaları
kel ürfet'te bir parçası birazı kula durmuş'ta
bense esmer ekmeğe toprak sarıp yemekteyim

ben çukurovalı toprak işçisi ali
artık alınterim de dokunuyor mideme
önümde yaşlanmak var sayrılık var ya
hazırım öz tarlamı paramla geri almaya

ben şehit şaban'ın yoksul ali
babamın künyesinde Gazi'nin imzası var
BAKALIM BEKLİYORUZ.

M. Nuri AYVALI

.....

♩ 8. **AĞINTAĞIR HALAYI** Derleyen: İsmail Beydemir

♩ 8. **Son Ağır Halaydır**

HERFANA

Hüseyin KABASAKAL

Kaptangilin Hakkı, Selâmlıgilin Hakkı, Polis Ali Efendigilin Nusret, Hürşitgilin Cemal, Kasımgilin Ahmet, Kız İbrahim, Hüseyin Ustagilin Sıtkı, Ekrem ve şimdi hatırlayamadığım birkaç mahalleli yaşlılar arasında bir "Herfana" yapmayı kararlaştırdık.

Karşı mahalleden bir kaç çocuk daha katılmak istedi. Ama onları aramıza almadık. Yağ, bulgur, yumurta, tencere gibi yiyecek ve kullanacaklarımızı aramızda paylaştık. Bir sonbahar günü, ineklerimizi önümüze katarak Hoşiriklere gittik.

Bağlar bozulmuş, hava serin ve nemli, yapraklar kısmen dökülmüş, kalanlar da bakır kırmızısı olmuştur. Yerler renk renk gazellerle kaplanmıştı. Havada çürük gazel, ham toprak kokusu vardı.

Hoşiriğin yukarı gözdesinin yanında İlasıgilin bir çayırıkları vardı. Ortaya kargâhımızı kurduk. Herfana pilâvını, iki Hakkı'lar pişirecekti. Öteki arkadaşlar odun, başak üzüm toplama, ineklerle ilgilenmek sebze yataklarında kalanlardan soğan, patates, turp gibi çerez aramak üzere dağıldık.

Herfana soframız bir hayli zengin olacaktı. Öğleye doğru yemek pişmişti. Yukarı tarafı çakıllı fundalık bir düzlüğe sofraya hazırlandı. Soframızın yeri şahane idi. Altımızdan Hoşiriğin buz gibi suyu yeşil otların arasından çağıldayarak akıyordu. Hayat ne hoştu!.. Yiyip, eğlenecektik. Aşçıımız; "Uşahlar Herfana pişti ama biraz demlenmesi ilâzım... O zamana kadar geilm birez oynayah!.." dedi. Selâmlıgilin Hakkı kara kuru, az gülen, nüktedan bir çocuktü. Yaşca bizden ya büyük yahut da yoksulluktan ve bir evin umurunun zayıf omuzlarına yüklenmesi zorunluğundan ötürü, vaktinden önce olgunlaşmış, sayılan, sevilen bir çocuktü. "Oynayah" dedik. "Ne cyrayah, ne oynayah?" Tamam... bulduk. Sellele Seksen..." Hemen ebeler seçildi. Büyük dut ağacına bir arkadaş sırtını dayadı. Ebe olan şahsın önüne dört çocuk

başlarını, öndekinin böğrüne saklayacak şekilde arka arkaya eğilerek sıralandı ve kollarıyla öndekilere sarıldılar. Bu halleriyle; on ayaklı garip bir yaratık meydana gelmişti. Geridekiler, atletik kabiliyetlerine göre dizildiler. Şen çığılıklar atarak bütün hızlarıyla bu canlı kürsünün üstüne sıçramaya başladılar. Birinci sıra doldu. Onlarda başlarını saklıyor, bir birlerine sıkı sıkıya sarılıyorlardı. Bu defa kalanlar birinci sıradakilerin üzerine sıçramaya başladılar. Her sıçramada alttakilerin gülmeye karışık ihlamaları duyuluyor fakat oyunun usulüne uyarak dayanıyorlardı. Sonuncu çocuk atladıktan sonra, bir iki üç diye, ebe saymaya başladı. Gaye ebenin "Selele Seksen", "Yüz dalyan" demesine kadar dayanabilmektir. Fakat körpe ve cılız vücutlar, üzerindeki ağırlığa uzun süre dayanamıyor, nefesler saklaşıyor, bacaklar tiremeye başlıyor ve çöküntü oluyordu. Üsttekiler sağlı sollu çimenlere yuvarlanıyorlar, kahkahalar, meydan okumalar gırla gidiyordu. Oyun bir kaç kere, şahıslarda değişiklikler yapılarak tekrarlandı. İyice yorulmuştuk.

Çok şükür yer soframıza halkalandık. Aşçı başı ve yamaklar yemekleri getirmek üzere ocağın başına yürüdüler... Açlıktan içimiz geçiyor, sabırsızlanıyorduk. Hakkı; "Vay geçmişini...." "Ula uşahlar yiyecek bir şey bırakmamışlar it oğlu itler.." diye dizlerini döğerek sızlanmaya başladı. Önce Hakkı'nın her zamanki gibi şaka yaptığını sandık. Ocağın başına gittiğimizde Herfanamızın perişan haline acı acı baktık. Tenceredeki yemek tüm yenmiş, artanı da dökmüştü. Azıklarımızı koyduğumuz torba da boşaltılmıştı.

Suspus olmuştuk. Bu hain şakayı kim yapabiliirdi? Umutsuz ve boş gözlerle birbirimize bakıyorduk. Hepimiz ağlayacak hale gelmiştik. Bu sırada çakıllı fundakların arkasından arsız gülüşmeler başladı. Hışımınla koşuştuk o tarafa.. Beş altı çocuk zafer çığılıkları atarak Pağnik yoluna doğru kaçmağa başladılar.

Çok Ustaca intikamlarını almışlardı. Hepsini de tanımiştık. Onlardı. Herfanamıza katmadığımız karşı mahalleliler.

Lapalı Şiir

Sisi

Sen sisi

Bir yosma

Sosyetenin sevgilisi.

Olmak ne güzel şey

Yerinde senin.

Sabahları süt peynir,

Akşamları pırzola yersin.

Lapa "ne mene" şey

Bilirmisin si - si

Bu ne işi?

Erkek işi,

Fakir işi.

Tam tersine bizde

Sabahları kuru ekmek

Yenir birde kabak aş

Bizler gibi başkaları

Önleye gurut çorbası,

Lapa yerler akşamları...

Kolay olur sindirmesi

Senede bir kurban eti

Rüyalarında

Balık tavası...

Si - si

Aptallık seninkisi.

Hanımının yanında

Ben olsaydım

Satarım anasını

Dünyanın da.

Bırakır mıydım

Ucunu neşenin,

Açardım her gece

Heyecanla - Zevkle

Kapağımı şişenin..

Si - si

Budalalık seninkisi.

Dostu olmaz düşenin

Severim ben de hürriyetimi.

Gezerim eni konu...

Fakat,

Gizleyip hüviyetimi

sokmazdım

On beş bin zarara

Onu..

Si - si

Zengin,

Sarhoş,

Yosma,

Bir sosyetenin sevgilisi.

Koş hanımına

Onda hayat

Beleş.

Kıvrır kuyruğunu

Başının altına sok

Yat dizinde

Dolaş

Renkli sinemaskop

Rüya deneyinde..

Zavallı bir sosyetenin

Beceriksiz

Kedisi

Si - si

Kemal NIKSARLI

Ezik Dünyalar

Bir yaşam tutkusunu bilenen bıçaklarda

Doğa yasasının ters yüzü bu

Ekmekle satılan özgürlük

Kırbaç kaşılığı aç kanlar

Bitmeyen gecelerde uyuyanlar

Sizlere sesleniyorum duyuyor musunuz

Ölümlü ödünç almıyor ak umutlar.

Açın gözlerinizi kör dünyanın çocukları

Alın terinizde bir dilim ekmekle

Boş inançlarda geceliyorsunuz hep

Bu kaçınıcı bahar oldu evrende.

Si... Kemirgenlerin besleyicileri

Ak us'larımız hep Buğulu hep bulanık

Mistik bir sıvıyla yıkanmış beyinleriniz

Kinin sarısı yüzler, eksiketeklerde.

Nal sesleri geliyor uzaklardan bak

Bu kurak iklimde yaşamak niye

O nasırlı ellerdeki piring kelepçe

Karanlığı bağnazlığı boğasın diye.

ISMAIL A. YÜCEL

YAŞAYAN AĞIN'LILAR

Ben öyle sanırım ki, Ağın'da yüzyıllar boyu yaşamışım. Bütün bu yaşantım içinde de, polis'siz günüm olmamıştır. Her mevsimin yürekli, temiz çalışan işçisidir o. Yapılarda Sado gilin Mustafa, devirmelerde o, bağ kazımlarında yineo. Öylece yılın cniki ayında Ağın'da hangi işler olursa, en ağırından en temizini, ancak Polis Mustafa'dan almak mümkündür. En çetin kütüklerin yarılması onun çapasında son bulur. En büyük yapı taşları onun sırtında yerine oturtulur. Şöylece Ağın'da hangi iş akla gelirse, en iyisini Polis Mustafa yapar. Bu herkesce bilindiğinden, çok aranan, herkesin eline zor geçen bir işçidir o. Bütün yaşantısını sırf alınının teri ile doldurmuş olan bu hemşerimiz, yine alınının teri olmayan tek lokma yutmadığına yemin edebilirim. Emeginin karşılığında çoğu kez memnun görünür. Ancak son yılların kendisine verdiği kocamışlıktan bu ara yakınıyor ki haklı. Hiç bir güvencesi olmayan bir çalışma dönemini bitirmekte, bunun için de geleceğine kuşkulu bakmaktadır.

Çalışırken Polis'i görenler dikkat etmişlerse, gelinliğini işleyen genç bir kızın şevki içinde olduğunu görmüşlerdir. Hiç bir işin ağırlığı, zorluğu, kendinin işe olan bu sevgisini yenememiştir. İnce ince işlenen bir dantel gibi, özene bezene işin iyisini çıkarmak için çabalar. İşte bu özelliği ile, sonuna dek işçi olmaktan kaçmamış, Ağın'ın bu günkü Ağın olmasında büyük hizmetini sonuna kadar kullanmıştır. Şimdi her nereye gidersek gidelim, evde, bağda, bahçede, yolda Polis'in emeği olmayan yere rastlayamayız. Ağın'da emeğin temsilcilerinden en büyüğü Polis Mustafa'dır. Daha bilimsel bir deyimle Polis Mustafa tam anlamıyla bir Proleter'dir.

İşinin başında olduğu gibi, diğer zamanlar arasında hiç bir fark yoktur onun için. Hele Efe'yi, Hacı bekir'i de yanında bulmuşsa, bu onun için iş değil, şenliktir. Hem çalışır, hem şakaları ile kendini eğler. Öyle kaba olmayan şakaları, dönüp dolaşıp Ağın'ımızdanki hayvanlar üzerine yapılan esprileri içinde dolaşır.

Sado Gilin Mustafa (Polis)

İsmail BEYDEMİR

Giyim kuşam bakımından da bir özelliği vardır Polis'in. Birçokları gibi gününe göre değişen giyinişi yoktur. Şalvarı, uzun kara ceket, Elâzığ yapısı kasketi ile, yıllar sonra görüldüğünde bile, aynı elbiseleriyle durduğu sanılabilir. Aslında Saniye ablanın temiz ve becerikli ellerinde rengini bulan bu giyinişleri, Polis abimize bu durumu olağetirir. Ağın'ı en iyi tanıyan bir Ağın'lıdır o derken, kimin kimlerin nesi olduğu, kimin kimlerinin nerede bulunduğunu, kimin neler yaptığını en iyi ve doğru ondan öğrenmek mümkün demek isterim. Daima iyi niyet, daima herkese saygı onda sembolleşmiştir.

İnanıldığına inanmış, inanmadığına kanmamış bir hemşerimizdir. Doğru ve dürüstlüğü yanında, inandığına geniş saygısından birçokları çok yararlanmıştı. Hatta dedikodusu edilen politik eylemlere kadar sürüklenmiştir. Eylem olarak hakkında denilecek hiç bir sözün içinde samimi-yetsizliği kabul etmem. Yalnız çirkin politikacıların sıyrattığı çamurlardan uzak olduğuna elbasarım. Emeginin hakkı olmayan hiç bir çıkara el uzatmayan Polis Mustafa için bu sözler tutarlı olmayan birer iftiradan ileri geçmez.

Ağın'da yenilen her salkım üzümün kökü, oturulabilen her evin temeli, yürüten her yolun emekçisi, sulanan her dalın sucusu olan Mustafa Abimizi ne desek olduğu gibi anlatamayız. Bu gün için emeğinin sonunda hiç bir güvence dayanağı olmayan Polis Mustafa'ya, devirdiği her bağdan bir salkım üzüm, verilse, bir servet yolu, döktüğü her dönüm kerpiçden bir tane verilse bir dağ yığını, çalıştığı her evden bir taş boyu verilse, apartmanları olmaması mümkün değildir. Ancak bunlara karşılık emekçilikde gelecekte heykeli dikilecek büyüklükde bir değer bırakacaktır geriye. Şakacılığı ve iyiliği ile ün salmış Saniye ablamızla bir bütün olan Polis emiyi saygı ile selamlar, mutlu ve uzun yaşantılar dilerim.

★ "Polis" onun lâkabıdır.

Akıllı Fatma Bacı

Ağın ve yöreleri bu güne dek pek çok akıllı adam yetiştirmiştir. Ama gelmiş geçmiş akılluların en meşhuru, hiç şüphe yok ki bizim köyde yaşamıştır.

Pek çoğumuzun gıyaben tanıdığı ismi üstünde Akıllı Fatma Bacı ile, biz Koh-pinikler ne kadar öğünsek azdır.

Aşağıda okuyacağınız gerçek fıkra-dan sonra bana hak vereceksiniz.

Efendim, bir gün köy içinde avare do-laşan bir öküz her nasılsa bir küpün içine başını sokmuş, Çabalamış, çabalamış çıkaramamış. Öküz sahibi, küp sahibi ve bazı köylüler toplanmış, uğraşmışlar, çıkmıyor:

İçlerinden biri,

— Buldum.

Diye bağırması

— Akıllı Fatma bacı'yı çağıralım.

Olay yerinde toplananlar, çare bulundu diye derin bir nefes almışlar. Akıllı Fatma Bacı koşarak olay yerine gelmiş duruma şöyle bir bakmış...

— Bukadar cık bir şeye çare bulamadınız mı? Diye oradakileri bir güzel pay-ladıktan sonra...

— Kesin öküzün başını!

Diye gerekli emri verip evine dönmüş.

Köylüler keskin bir bıçak bulup dik-katlice öküzün başını kesmişler.

Birden ne görsünler... Baş, küpün içinden çıkmıyor. Bütün çabalar boşa gi-diyor.

Gene aynı adam Akıllı Fatma fikrini ortaya atmış gene seyirtmişler meseleyi anlatmışlar. Bu kerre Akıllı Fatma Bacı oturduğu yerden şu emri göndermiş.

— Küpü kırsınlar!

Allah gani gani rahmet eyleye. Sağ olsaydı kimbilir ne zor anlarımızda Hızır gibi yetişirdi.

Celâl ÇAKAR

MEKTUP

Kadının biri ZEYNEP ÖZMEN'e gelir derki benim oğlum bana bakmıyor. Kayınbiraderini gurbete götürmüş okutuyor bana buna göre bir türkü yaz. Ve yazar:

*Mektup yazıyorum sana
Niçin hor bakıyorsun bana
Demirden çarık giysen
Bulamazsın benim gibi emektar ana*

*Nelikle büyütmüşüm seni
Sizin uğruza koymuşum ben bu canı
Elin ekmeğe yettikten sonra
Ne çabuk unuttum beni.*

*Hem ananı unuttun hem de bacını
Sen orada besliyorsun elin piçini
Her ne kadar bana ana demesen
Yine de Allah göstermeye acını.*

*Ananın babanın ayağının altındadır Cennet
Bize baksan bile etmeyesin mihnet
Anaya babaya yardım etmek
Hem farzdır hemde sünnet.*

*Oğlum efendi, gelinim hanım
Eskiden beri rezildir canım
Sizi büyütene kadar
Ne cefayla geçti günüm.*

Zeynep ÖZMEN

AV

Siz de bilirsiniz,kar üstünde tavşan izini?

Ayıklıyabilirmisiniz tilki izinden?
Karmakırışıklığı çözebilip,
Yatacağı yeri kestirebilirmisiniz?

Donmuş parmaklarınız tetikte,
Gözünüz dört, sekiz, oniki, onaltı.
Bu hem uyanık durmak,

Hem uyanıklığa tempodur.

Bilirmisiniz?

Önce, bir çift kulak,
Sonra, bozarak sırtı görünür.
Tüfeğin dumanındaki kayıplık,
Sonra ne yapılır,

Bilirmisiniz?

En zevklisi, burcu burcu barut kokusudu
Vahşilik duygularımızı okşar.
Fişek değiş, tüfek doldur,
Vur babam vur,

Bilirmisiniz?

Şu koca dünyada,
Kurduyla, kuşuyla, tavşanıyla,
Nasıl rahat yaşanır bilemiyoruz.
Kimimiz insan, kimimiz tavşan avlayıp,
Ha bire öldürüyoruz,

Bilirmisiniz?

İSMAİL BEYDEMİR

NETYA

Özlemin sığmıyor içime
Sen sanıyorum gölgeyi..
Beklemekte güzel ama, sabırsızım
Tez gel, e mi!

YÜK

Bulut dağın
Dalga denizin
Mavi, morun sırtında.
Kuş dalın
Dal gövdenin
Ağaç dünyanın
Dünya, benim sırtımda...

PINAR

Ben pınar olalı
Kaç kişi halimden anladı ki
Kimisi suyumu bulandırdı
Kimisi tükürdü geçti.

BELKİ

Çalsa bütün kapıları sevinç
Gün gelir herşey biterdi.
Ne olur insanlar olmasaydı hiç?
Dünya ikimize yeterdi

MEHMET ERGÖNÜL

Ağın'a Hasret

İlkbaharda ayrılmıştım, Ağın'dan,
Yiyemedim, vişnesini, kirazını, dutunu,
Güller açtı, bahçesinde, bağında.
Bu aylarda gidilecek zamandır.

Çok sevdiğim tüfekçilik mesleğini bıraktım.

Bu ayrılıktan da bıktım, usandım.

Gelin dostlar, toplanalım Ağın'a,

Düğün, dernek kurulacak zamandır.

İşte geldi Mayıs oluyor dutlar.

Hasretini çektiğim Ağın'lı dostlar,

Toplanın Ağın'a serelim postlar.

Çayırarda gezilecek zamandır.

Dirlik derki, çok özledim, armudunu, gah-

Kim dedi ki ona sen de terket Ağın'ı,

Bu hasretliğin ehvalını, halını,

Yudum, yudum içilecek zamandır.

Mersin güzel ildir, zengin olana,

Yaz geldi mi koşar herkes sulara.

Çok sıcaktır, tahammül, zor durana...

Yaylara göç edecek zamandır.

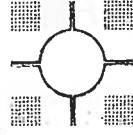
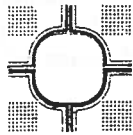
Ayrıldım Ağın'dan, genç yaşta iken.

Bende soldum, daha gonca gül iken,

Ak düştü saçıma, fakat pek erken,

Bu illerden kaçılacak zamandır...

Mehmet Beydemir

SEN VE ÖTESİ

Baharla başladı öykümüz

Baharca bitmedi işte.

İstiyordun ya delice,

Gönlünce yaşa o uzak kentte, özgür, kıvançlı

Ama birde ben varım,

Seninle dolu

Seninle büyüülü

Seninle sabahlara dek uykusuz.

Ellerinin sıcaklığı yok ellerimde,

Gözlerinin bakışı sessiz,

Ve hüznü sesinin.

Başkent sokaklarının selâmı var sana esmerim,

Başkent lâmbalarının özlemi.

Böyle işte.

Bir sancılı kar yağıyor düşlerime,

Ince ince, usul usul

Görmüyorsun.

Bir bilinmez kentin rüzgârlarına yükledim anı-
larını.

Ve.....

Zor biliyorum zor ama

Yemin ettim, ahdettim

Unutacağım seni

Unutacağım

Bilesin

Necmiye TÜRKER

Suda Boğulmalar

Dr. Hamit SOYLU

Bir şahıs — Merhaba Dr. Bey...

Doktor — Merhaba efendim..

— Sıcaklar da iyice bastırdı Dr. Bey..
İnsan serinlemek ihtiyacını hissediyor.

— Evet, bilhassa sıcak günlerde insan serin yerlere gitmek, soğuk bir şey içmek yahut da suya girmek istiyor.

— Tuhaf değil mi; yaz mevsiminde serini, kış mevsiminde de sığağı ararız.

— Tabii, meselâ yazın birçoklarının çeşitli sularda banyo yapmak arzu ve ihtiyacı vardır. Bu; hem serinlemek, rem de bir nevi spor yapmak demektir.

— Çeşitli sular dediniz de hatırıma geldi. Denizler, göller, ırmaklar, dereler. bazı şehirlerin yüzme havuzları yazın bir çok kimseleri cezbeder.

— Yıkanmak zevkli şeydir.

— Tabii.. Meselâ hele sıcak günde bir duş yapmak hem insanı ferahlatır, hem de bir nevi temizliktir.

— Fakat suya girmenin bile bir usulü olduğunu bilmek lâzımdır.

— Pek anhyamadım Dr Bey...

— Hani deniz, göl, ırmak vesairenden bahsetmişsiniz ya...

— Evet...

— Bu gibi sulara rastgele girmemelidir.

— Yani hastalık bulaşması bakımından mı?

— Tabii temiz olmazsa hastalık bulaşabilir. Ayrıca yüzme bilmeyen kimse-lerin ve hattâ bazan yüzme bilenlerin bile boğulma tehlikesi vardır. Yüzme bilmeyen kimse suya girmemeli, girse bile sahilde derin olmayan yerlerde banyo yapmalı ve derinlere açılmamalıdır, yüzme bilenler de birçok şeylere dikkat etmeğe mecburdur. Suya girmek, yüzmek zevkli bir spordur ve aynı zamanda sıhhat verici iyi bir eğlencedir; fakat bazan buralarda teessüfe şâyan kazalar meydana gelmekte ve bu zevkli havayı mateme bürümektedir.

— Ne gibi kazalar Dr. Bey?

— Meselâ suya atlariken başın bir yere çarpması, yüzerken kol ve bacakların bir yere çarpması veya takılması, derin yerlerde yüzerken fazlaca yorulma, takat-sizlik, cesaretin kırılması, kol ve bacaklara kramp girmesi, su içinde bulunan saza, yosuna, dolanma veya çamura saplanma, su üzerindeki gemi, motor, kayak, sandal gibi vesaire veya bunlara ait uskur, kürek, zincir, çapa, ağ gibi şeylere çarpma veya takılma şeklinde birçok kazalar ve bazan da bunların neticesi olan boğulmalar...

— Bazan da suda bulunan yosunlar, otlar, ağaç kökleri, su dibindeki kayalar bu suda yüzenlere takılır; Meselâ otlar yüzücünün ayaklarına dolanıp onu derine çeker diyorlar...

— Sudaki uzun otlar, sarmaşıklar, yosunlar ele, ayağa dolanırsa insanı derine çekmez fakat yüzücünün hareketine mani olarak boğulmasına sebep olabilir.

— Bazan da böyle yerlerde insanın mayosu takılır; eli, ayağı sıkışır.

— Tabii, böyle yerlerde yüzerken çok dikkatli olmalı, yahut en iyisi böyle yerlerde suya girmemelidir.

— Yani deniz, göl, ırmak vesaire gib yerlerde yıkanırken suyun temiz olmasından başka burlarda herhangi bir şekilde vücudumuza çarparak veya takılarak yüzmemize mani olabilecek şeylerin bulunmasına da dikkat etmeliyiz, öyle mi Dr. Bey?...

— Evet, tabii... Ayrıca yüzme bilmeyenler derinlere gitmemeli, hele fazla akıntılı sulara katiyen girmemelidir.

— Suyun çok soğuk olması da şahsın boğulmasına sebep olur mu Dr. Bey?

— Evet, çok soğuk suda yüzmek de doğru değildir. Çünkü bu esnada şahsın el ve ayak adalelerine kramp girebilir ve yüzmesine mani olur. Tabii bu vaziyette su derinse boğulabilir.

— Suda boğulma nasıl meydana geliyor?

— Suda boğulma bir sıvı kitlesinin solunum deliklerinden girerek solunum borularını ve akciğer keseciklerini doldurmasıyla şahsın hava alamaması ve bu şekilde ölmesi demektir.

— Bazı kimseler havasızlığa çok tahammül ediyorlar meselâ birkaç dakika su altında hava almadan kalıyorlar.

— Hayır. Hiç kimse bir dakikadan fazla su altında havasız kalamaz.

— Bir dakikadan fazla su altında havasız kalırsa ne olur?

— Evvelâ bir şaşkınlık devresi başlar, şahıs şaşırır, çabalar, suya birkaç defa batır çıkar ve sonra nefesini tutar.

— Nihayet nefesini de bir dakika tutabiliyordu.

— Evet. Bu bir dakika sonunda havasızlığa tahammül edemiyerek geniş bir nefes alır.

— Tabii su içinde nefes alınca su da nefes borularına tamamen dolar.

— Yalnız nefes borularına mı?.. Akciğerin derinliklerine yani Alveollere de su girer. Mide ve barsağa da yutkunma ile su dolar.

— Şahsın akciğerine, mide ve barsağına su dolunca da ölür öyle mi?

— Evet... Ancak iki üç dakika yaşar, fakat bu iki üç dakika içerisinde de hareketler çok yavaşlamıştır. Bir iki defa daha boş yere solur. Tabii kurtarılmazsa ölür.

— Suda boğulanların ağzından köpük geldiğini söylerler.

— Evet suda boğulanlarda bronşlar dediğimiz hava borularında mukus ifrazı su ile ve bir miktar hava ile karışır köpük meydana getirir ve bu köpük ağız ve burundan dışarı çıkar.

— Suda boğulmakta olan bir kimseyi nasıl kurtarmalıdır?

— Suyu düşen kimse kendini kurtarmıyorsa ve kıyıda çok uzakta değilse kendisine bir sırtık veya kereste uzatmalı veya halat ve cankurtaran simidi ile kurtarmağa çalışmalıdır. Varsa sandal veya kayık da gönderilmelidir.

— Batan kimse bunlara erişemiyor veya bunları alamıyorsa yahut uzakta ise ne yapmalıdır?

— Suyu batan kimseyi yüze yüze yanına varıp kurtarmaktan başka çare yoksa böylelerinin suda nasıl taşınacaklarını ve kendilerini kurtarmağa gelenlere yapışıp onları da dibe çekmelerine karşı nasıl hareket edileceğini iyice bilmek lâzımdır.

— Yani bu işte tecrübeli olmayan kimse kendini boğulmanın arkasından denize atarsa hem onu kurtaramaz, hem de kendisi boğulma tehlikesine maruz kalır öyle mi?

— Evet...

— Peki suda boğulma tehlikesine maruz kalanı sahile çıkarınca ne yapmalıdır?

— Evvelâ hastayı lüzumsuz yere sarsmadan gölge bir yere almalıdır. Derhal hafif başaşağı ve yan yatırarak burun ve boğazındaki suların akmasını temin etmelidir, ağız, burun ve boğazı tıkayan yosun gibi şeyler varsa çıkarılmalı ve sun'î teneffüs yaptırılmalıdır. Kabilse bir doktor çağırılmalıdır.

— Hastayı sıcak tutmak da lâzım mıdır?

— Tabii lâzımdır. Hasta sıcak şeylere sarılmalı ve sıcak tutulmalıdır. Bir taraftan sun'î teneffüs yaptırırken bir taraftan da hastanın kol ve bacaklarını, el ve ayaklarının ucundan başlayarak yukarıya doğru ovmalıdır.

— Sun'î teneffüs nasıl yapılır Dr. Bey?

— Sun'î teneffüs birkaç türlü yapılabilir. Meselâ hasta yüzükoyun yatırılıp başı yana çevrilir, ağız açık tutulur. Bir şahıs hastanın ayakları hizasında diz çöktükü ellerini hastanın alt kaburgaları üzerine koyarak öne doğru eğilmek ve tekrar doğrulmak suretiyle elleriyle hastanın iki göğsünü devamlı surette sıkıp bırakır. Bu hareket dakikada 16 - 20 defa tekrar edilir.

— Sun'î teneffüs başka ne şekillerde yapılır?

— Başka bir tip sun'î teneffüste şahıs hastanın baş ucuna geçer. Hasta sırt

üstü uzupun yatırılır. İki eliyle hastanın iki kolundan tutarak kollarını yukarıya doğru kaldırır sonra aşağı indirip hastanın göğsüne bastırır ve dakikada 16 - 20 defa aynı hareket tekrar edilir.

— Bir de dil ile sun'î teneffüs yaptırıyorlar Dr. Bey.

— Evet, dil ile yapılan sun'î teneffüste de sırt üstü yatırılmış hastanın ağzı açılarak dil bir pens veya bez parçası ile ucundan tutulup dışarıya çekilir sonra içeriye bırakılır. Bu hareket dakikada 16-20 defa tekrar edilir.

— Bu saydığınız usullerin herhangi biriyle yapılan sun'î teneffüse ne kadar devam etmelidir?

— Sun'î teneffüs ile hastanın akciğerlerine taze hava girip çıkar ve hasta kendiliğinden nefes alıp vermeğe başlar. Böylece yeniden hayata kavuşmuş olur. Bu sebeple sun'î teneffüse uzunca müddet yani birkaç saat devam etmelidir. Hasta kendine gelince kalbi ve teneffüsü kuvvetlendirici sıcak içkiler içirilmelidir. Hava soğuksa hasta sıcak bir odaya alınmalı ve icabediyorsa bir hastaneye sevkedilmelidir.

— Böyle kazalara karşı nasıl tedbir alınmalıdır?

— Suyu girilecek yerde tertibat alınmalı; sandal, motör hazır olmalı ve büyük plâjlarda plâj doktoru yahut sağlık memuru bulundurulmalıdır.

— İzahatınıza teşekkür ederim Dr. Bey...

Not : Geçen sayıda yayımlanan Çocuk Felci yazısı Dr. Hamit Soylu'ya aittir. Bildirir, özür dileriz.

GÜLELİM

EYLENELİM

ÖĞRENELİM

Hazırlayan :
Rıfat VARDAR

Akıl hastahanesinin bahçesinde deliler bir ağaca çıkmış sallanıyorlardı. O sırada delilerden biri elini bıraktı yere düştü, öteki sordu:

- O ne yoruldun mu?
- Hayır sadece olgunlaştım...

DOĞRU MU? — YANLIŞ MI?

- 1 — Kinin kınakına bitkisinin kabuğundan elde edilir.
- 2 — Türkiye'nin yüzölçümü 780 576 kilometrekaredir.
- 3 — Ren geyiklerinin yalnız erkeklerinde çatal çatal ayrılan boynuzlar vardır.
- 4 — Atmosferin kalınlığı 100 metreyi geçer.
- 5 — Dünyanın en uzun nehri Nil'dir.
- 6 — Biz Türkiye'de temmuz ayındayken Brezilya'dakiler kasımdadır.
- 7 — Paris'i başkent olarak seçen XXIV. Lui'dir.
- 8 — Türkiye'de en çok ananas yetişir.
- 9 — Groenland'da penguen vardır.
- 10 — Konya İran'dadır.

(Cevaplar gelecek sayıda)

KÜRKCÜ DÜKKANINDA

Kürkçü dükkânında bayan müşteri sordu:

— Bu kürke yağmurda bir şey olmaz mı?

Satıcı cevap verdi:

— Efendim yağmurda şemsiye açan samur gördünüz mü?

GARIP AMA GERÇEK

Tütün yaprakları sigara yapımından önce meyan kökü ile terbiye edilir.

Rutherford B. Hayes 1876'da 1 oy farkla Amerika Cumhurbaşkanlığı seçimini kazanmıştı.

Kaktüs bitkisinin 1200 değişik türü vardır. Bunlardan 200'ü Amerika'da yetişir.

FARK

İki arkadaş aralarında konuşuyordu. Biri sordu:

— Bir manavla bir tostçu arasındaki fark nedir?

Diğeri hemen cevaplandırdı:

— Manav portakal, tostçu da suyunu satar!..

ARİTMETİĞİNİZ KUVVETLİ Mİ?

İşte size 18 haneli kalabalık bir sayı
105.263.157.894.736.842

Bunu 2'ye bölmek için 2 saniyeniz var.

Bu işlemi kalem kâğıtla yapmanız için vaktiniz olmadığına göre bir kurnazlık düşünün.

BİLMECE

Afacanın biri, biraz safça arkadaşına sordu:

- Neden sofrada onüç kişi oturulmaz?
— Uğursuzdur da ondan...
— Bilemedin... Çünkü, sofraya servisleri oniki kişiliktir de ondan!..

İŞ — GÜLEÇ KUKLA

Yanmış bir cep feneri ampulünden çok güzel bir kukla yapabilirsiniz. İlk ampulün üstüne boyayla kaş, göz, ağız, burun vs. yapın. Sonra yün veya pamuk parçalarını zanklıyarak başına yapıştırın elbiselerini de yapmak pek zor olmasa gerek. İşte güleç kukla.

—oO—

Baba:

— Traş fırçama ne olmuş?

Çocuk:

— Bilmem... Dün bisikletimi boyarken sapa sağlamdı.

ÜNLÜ YAZARLAR

Cervantes Saavedra
1547 yılında İspanya'da, Alcalá de

Haneres şehrinde doğdu. Babası, kıt bilgili bir hekimdi. Anası Leonar de Cortines adlı bir kadındır. Cervantes erkenden okuma zevkini edindi. Fırsat buldukça tiyatrolara gidiyordu.

1564 - 1570 yıllarında asker oldu. Askerde bulunduğu kâtiplik işinde uzun zaman kalamadı. İtalya'yı gezip gördü sonra gördüklerini kitap halinde yayınladı. 1570'deki Kıbrıs seferinde o da vardı. 7 Ekim 1571 İnebahtı deniz savaşına katıldı. Sakatlandı. 8 Ekim 1573'de Tunus'un zaptına katıldı.

Yazar 1583 de "Galatea" adlı kitabını tamamladı. Eser 1584'de çıktı. 1589'da aforoz edildi, hapis yattı. Şahaseri Don Kişot'u o şartlar içinde yazdı. Eser 1605 yılında çıktı. Daha bir çok eserleri yayımlandı. Yazar 25 Nisan 1616 cumartesi günü Madrid'te öldü.

—oO—

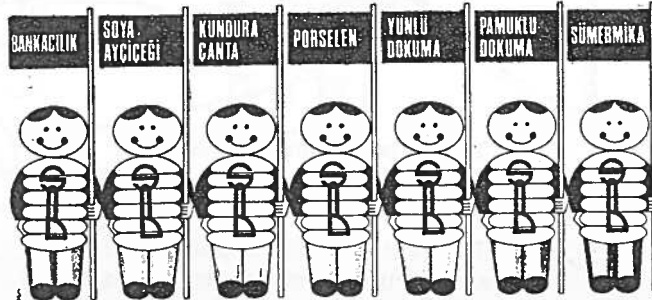
Öğretmen:

— Sana şu toplamayı öğretemedim gitti.

Ayhan:

— Dün, 2 ile 2'yi toplarsak 4 eder demiştiniz. Bugün de 3 ile 1'in 4 ettiğini söylüyorsunuz. Hangisi doğru ne bileyim.

SANAYİ ORDUSU

sümerbank

BASIN A - 21317

DUYDUKLARIMIZ

☆ Diçle Soylu ile Mustafa Yalvaç nişanladılar. Gençlere mutlu evlilikler dileriz.

22.4.1968 — ANKARA

☆ Yurdanur ve Ersin Tulunay evlendiler.

17 Haziran 1968 — İngiltere

☆ Vildan Güder ile İzzet Savaşer nişanlandılar. Gençlere mutlu evlilikler dileriz.

29.6.1968 — İstanbul

☆ Tülây - Naci Güven çiftinin Nazan adında bir kızları dünyaya gelmiştir, Yavruya uzun ömürler dileriz.

3.6.1968 — Ankara

☆ Fatma (Yavuz) ile Cengiz Öztürk evlendiler. Çiftlere mutluluklar dileriz.

5.7.1968 — AĞIN

☆ Nebahat (Özer) ile Lütfi Soylu evlendiler. Çiftlere mutluluklar dileriz.

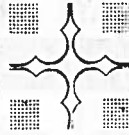
8.8.1968 — İstanbul

2 Haziran 1968 Belediye ve Mahallî İdare seçimlerinde AĞIN Belediye Başkanlığına Faik Uyanık, İl Genel Meclisi Üyeliğine Hüseyin Özbek, Muhtarlığa Cemal Serttaş seçilmişlerdir. Yeni görevlerinde başarılar dileriz.

★ Ankara'dan haberler :

Hemşehrimiz, işadamlarından Bedrettin Gençosmanoğlu'nun oğlu M. Ünal, bir yıllık öğrenim için gittiği Amerika'dan, başarı ile yurda dönmüştür. Amerika'da kaldığı sürece Türkiye'yi tanıtmak amacı ile Amerikan gazetelerinde yayınlanan konferanslar vermiştir. Değerli gencimize bundan sonraki çalışmalarında da başarılar dileriz.

★ Hemşehrilerimizden Hüseyin Kabasakla'nın kızı Yurdanur Tulunay Atom fiziği üzerinde, Amerika'daki Master çalışmalarını (üstün başarı) ile bitirmiş ve izinli olarak yurda dönmüştür. Değerli gencimize bundan sonraki çalışmalarında da başarılar dileriz.

Hulki Özer İzmir'den bildiriyor:

MESUT BİR DOĞUM

Kıymetli hemşehrilerimizden Urfa - Akçakale Cumhuriyet Savcısı Yılmaz Dinçer'in oğlu Kıvanç Dinçer'in doğumunu bütün hemşehri, akraba ve dostlara duyurmayı bir arkadaş ve hemşehri borcu bilir Kıvanç'a uzun ömür dilerim.

Ağın Muhabirimiz İrfan ELİN Bildiriyor

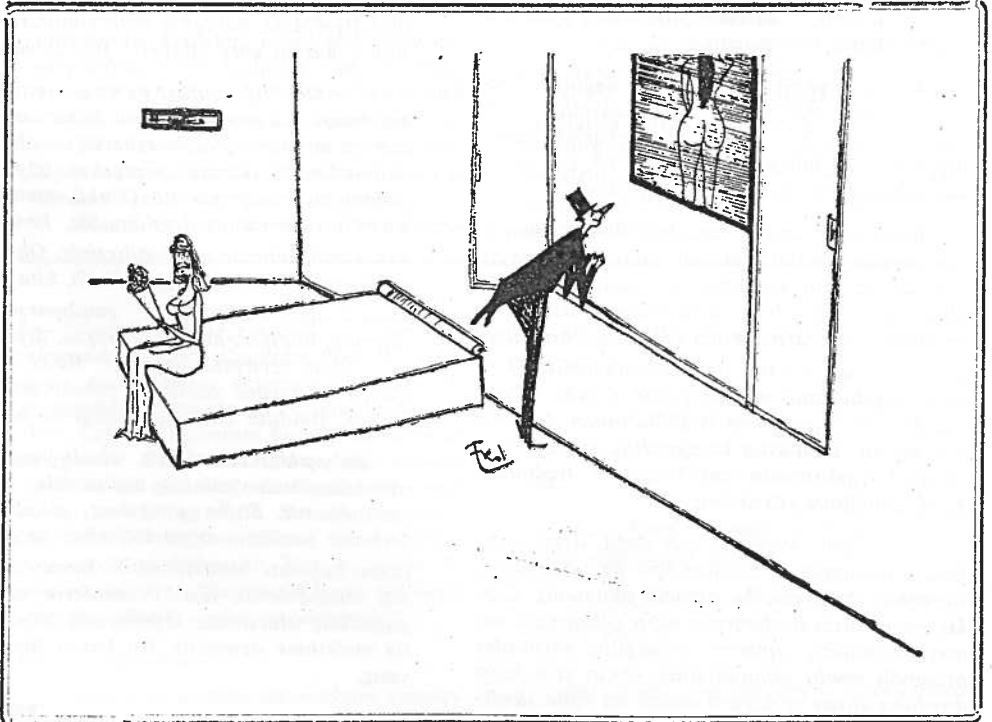
Kazamızın baraj sahası içinde kalan yerlerdeki eski kalıntıları incelemek ve kazmak için Ortadoğu ve Dil Tarih ve Coğrafya Fakültelerinden gelen 20 uzman, ilk olarak hoplarda araştırmalara başlamışlar ve yapılan kazıda mozayik döşeli bir zemin, su yolu ve duvarlara rastlamışlardır. İyice tetkik edilmemesine rağmen bu kalıntıların millattan evvel 3. veya 4. yüzyıla ait olduğu zannedilmektedir. Yapılacak derin inceleme sonunda kat'i bir neticeye varılacaktır. Bu kazı halen devam etmektedir.

Bir iki güne kadar da Pağnik (Kaşpınar) köyü yakınında Kalecik denilen mevkide kazılara başlanacaktır.

İlçemiz köylerinin eski ve yeni isimleri :

Eski adı Yeni adı

Mineyik	—	Dürtümlü
Koşpinik	—	Ayvacak
Hörenek	—	Kopuzlu
Saraycık	—	Saraycık
Paşikli	—	Yedibağ
Dingidar	—	Dibekli
Ağdunut	—	Altınayva
Gemuhu	—	Demirçarık
Şihlar	—	Nalkayası
Modanlı	—	Modanlı
Aşağıyabanlı	—	Aşağıyabanlı
Hastek	—	Yenipayam
Küzne	—	Samançay
Bademli	—	Bademli
Pul	—	Pul
Hozakpur	—	Beyelması
Girani	—	Öğrendik
Zabulbar	—	Bahadırlar
Pağnik	—	Kaşpınar
Ekirek	—	Başpınar
Vahşen	—	Şenpınar
Andiri	—	Akpınar
Apuşma	—	Balcılar
Süderek	—	Bükler

İyi Okuyucu

(Başmakaleden devam)

2 — Kendinize, istidadınız ve yetenekleriniz doğrultusunda bir çalışma düzeni hazırlayınız. her şeyi öğrenmek amacıyla, her metni okumaya kalkmayınız. Çünkü, sizin genel kültürünüz, gereksinmeleriniz, istidat ve yetenekleriniz ancak bazı konular üzerinde yoğunlaşabilir. Her şeyi öğrenmek isteyen, hiç bir şey öğrenemez, hiç bir şeyin derinine varamaz. Çağımız da, ansiklopedik (her konudan bir parça) bilgiye çoktan sırtını çevirmiştir. Artık, söz ebeliğini, kuru güriültüyü, bilgilik gösterilerini çok gerilerde bırakmış bulunuyoruz. Öğretmen iseniz, çabalarınız en iyi öğretmeni olmaya yönelecektir. Mühendis, ya da doktor iseniz, dünyanın en yeni bulgularını öğrenmek zorundasınız. Çoban iseniz, sürüyü en iyi gütmenin, doğa güzelliğini en iyi dile getirmenin yollarını arayacaksınız. Çiftçilik yapıyorsanız, çok ürün almanın yollarını, iyi ürün çıkarmanın tekniğini öğreten kitapları okuyacaksınız. Kısacası, dağılmadan, bölünmeden kendi işinizi kolaylaştıran, verimliliştiren metinlere başvuracaksınız.

3 — İyi okuyucu, okuduğunu anlayan, bildikleriyle okudukları arasında bağlantı kurabilen kişidir. Bu niteliği kazanabilmek için, yalnız okuduğunu değil, bildiğini de hesaba katmak gerek. Buna, bilim dilinde "bileşim" (terkip, sentez) diyoruz. Bileşim yapmadan güvenilir, tutarlı bilgiye kavuşulamaz.

4 — Her yazılı metin değerli değildir. Üstelik, bazı metinler zararlı düşün akımları aşılma, bilimsellik gelişme, özel çıkarları savunma, özel amaçları gerçekleştirme vb. gibi olumsuz yönde gelişmeye sürüklerler insanı.

Böyle metinlerin zararlarından korunmak çok zordur. Çünkü, inaksal (dogmatik, nassi) her sav (tez)ın bir karşı sav (antitez)ı olduğunu birdenbire bilmeyebilirsiniz. Bilseniz bile, eleştirinizi, tartışmanızı mantıksal bir düzen içinde yapma gücünüz yeterli olmayabilir. O zaman, okuduğunuz metnin etkisi altında kalırsınız. Bir de benzer savı başkalarından duyarsanız, kafanız bübbütün karışır. Böylece, olumsuz yönde bir gelişmenin temsilcisi olur, toplumdaki saygınlığınızı yitirirsiniz.

5 — Yalnız kendiniz için değil, üyesi olduğunuz toplumun yararları için de okuyunuz. Gerçekte, daha çok bu amaçla okuyunuz. Çünkü, yalnız sizin ilerlemeniz, sizin gelişmeniz yetmez. Kendinizi, topluma yaptığınız yardımlar oranında mutlu sayabilirsiniz. Onun size karşı duyduğu güven ve saygıyı ancak bu yolla sürdürebilirsiniz.

Yalnızca sizin gelişmeniz, bir süre sonra toplundan kopmanıza yolaçabilir. Bu ise, tedavisi olanaksız bir hastalıktır. Günümüzün Türk toplumu bu hastalarla doludur. Siz de onlardan biri olmayınız.

6 — Okurken, yanınızda sözlükler, atlaslar, önceden sağlanmış istatistikler, metinde adları geçen diğer belgeler, karşı savı savunan metinler bulundurunuz. Bir tümceenin, bir paragrafın, ya da bir sözcüğün gerçek anlamını kavramadan okumayı sürdürmeyiniz. Çünkü, sonraki kavramların çoğu o anlamadığımız tümce, paragraf, ya da sözcüklerle ilgili olabilir.

Bununla birlikte, okunan parçanın, kitabın, ya da başka bir belgenin genel durumunu yansıtan bir havası vardır. Bu hava, sizin kültür yapınızın harcı olacaktır. Metni ne denli güçlü kavarsanız, kültürünüz de o ölçüde sağlam ve kapsamlı olur.

7 — Okuduğunuz metindeki hoşunuza giden güzel sözlerin, önemli gördüğünüz tümcelerin, paragrafların altlarını çiziniz. Metin sizin değilse, bu nitelikteki yerleri not olarak alınız. Yalnız, bu işi yaparken, metnin adını, sayfasını, yazarının adını ve soyadını, basım yılını notun altına işaretleyiniz. İş daha da sağlama bağlamak isterseniz, bunlar için ya konularına, ya da tümce başına göre alfabetik fihrist yapınız.

8 — Okuduğunuz bir parçayı metindeki gibi bellemeye çalışmayınız. Böyle yaparsanız, ya bir ezberci olursunuz, ya da ezberleyemediğiniz için okumadan bırakırsınız. Gerçekte, böyle bir tutumun hiç gereği yoktur. Çünkü, metnin, yazarın dili sizin diliniz değildir. Siz, kendinizi ancak kendi dilinizle anlatabilirsiniz. Okuduğunuz metin yazarı ile karşılaştığımızda, kitaptaki gibi konuşacağımı sanıyorsanız yanıyorsunuz. Konuşmak, bildiğini anlatmak başka, diyeceklerini yazı diline çevirmek başkadır. Belki, yeni dilci görüş bu ayrımı kaldırma çabasındadır. Ama, gerçek, şimdilik bütün çıplaklığı ile ortadadır.

Bu açıklamalara göre, okuduğumuzu kendi dilinizle, kendi anlatım biçiminizle anlatmak zorundasınız. Böyle yaparsanız, eskiden bildiklerinizle yeniden öğrendikleriniz arasında kolayca bağlantı kurabilirsiniz. Bununla birlikte, sizi anlayanların, size özenenlerin sayısını da çoğaltmış olursunuz. Öğrenmek, bilgiyi kendine maletmek demektir. Bu kuralı hiç unutmayınız.

G Ö R G Ü

Sakinacağımız Hareketler

Kolları Kavuşturmak — Kapalı ruhlu insanların huyudur. Bu gibi kimseler içlerinden geçen hiçbir şekilde belli etmemek isterler. Bunun için de kollarını göğüslerinde kavuşturarak, ellerinin veya parmaklarının her hangi hareketine mani olmaya çalışırlar.

Saçları Karıştırmak — Ümitsizliğe ve zavallılığa alâmettir. Fikirlerini lâyikeyle ifade edemiyen veya ne söyleyeceklerini adamakıllı tasarlayamıyanlar başlarını kaşımak, saçlarını ellemek gibi hareketlerde bulunurlar.

Parmakları Kenetlemek — Zihnin daimi surette meşgul olduğunu gösterir. Elleri iki yana bırakarak parmakları düz bırakmak azimsizliğe ve kararsızlığa işaret eder. Kolları iki yana sarkıtarak elleri yumruk yapmak ise fazla asabi bir karaktere delil sayılabilir. Avuçlarını kalçalarına kapayarak duranların da fazla kendini düşünen kimseler olduğuna hükmedebilirsiniz.

Yemek Yerken

Hususi bir sofrada riayete mecbur olduğumuz kaldeleri lokantalarda da aynı tatbik etmek lâzımdır. Çatal ve bıçağı usulü âlâresinde kullanmak ve yemek yerken ağzımızı şapırdatmamak şarttır.

Yemekleri göze çarpmak surette koklayıp muayene etmek, ekmeklere bir bir el sürmek terbiyesizce bir harekettir.

Salata ve buna benzer şeyleri doğru-

dan doğruya sahanlardan yemek umumiyetle âdet ise de aslâ calz değildir. Bunları, bu iş için ayrılan çatal ve kaşıklarla tabaklarınıza alıp yemek muvafık olur.

Yemek sofraya müşterek bir sahanda getirilirse erkek ilkin sahanın kapağını kaldırıp sahanı yanındaki bayana uzatmalıdır. Bir bayan lokantaya yalnız gelirse bu hizmeti garson ifa eder.

Bayanlar birayı daima ufak bir bardaktan içmelidirler. Double bardaklar, Hele kapaklı bira bardakları kullanmaları çirkindir.

Yürürken Nasıl Bakmalıdır

Sokakta yürürken dosdoğru bakmalı, fakat yerdeki arızaları da kontrol etmekten geri kalmamalıdır. Gözleri bulutlara dikmek, yahut kaldırım taşlarını saymak münasebetsizliktir. Yolda ani olarak durmak ta doğru değildir. Çünkü arkamızdan gelen, istemiyerek bize çarpabilir.

Yolda yürürken etrafımıza dikkat etmemiz lâzımdır. Çünkü ahbaplardan birinin geçtiğini fark etmiyerek selâm borcumuzu eda etmemiş oluruz. Bu hali dikkate alarak biri bize selâm vermez veya selâmımızı almazsa, bunu istiyerek yaptığına hükmetmeliyiz.

Güzel insanların manzarasından hoşlanmak tabiidir. Bunu hiçbir muâşeret kaidesi de menetmez. Bununla beraber, sokaklarda tanımadığımız kimselere yiyecekmiş gibi bakmak ta büyük bir münasebetsizliktir. Malû olanları, sakatları, hastaları göz hapsine almak terbiyesizce bir harekettir.

9 — Okumak için seçeceğimiz parçalar, nitelik bakımından eğitici olmalıdır. Beceri kazandırmayan, tutumunuzu, davranışınızı etkilemeyen parçalara ayrılan zaman boşuna harcanmış demektir. Çağımız insanının boşuna harcanacak zamanı yoktur. Beşikten mezara değin okumanın, öğrenmenin zorunluğunu öngören önsözün anlamı da bu olsa gerektir. Bu söz, insanlığın oldukça ilkel bir yaşama düzeni içinde bulunduğu zamanda söylenmiştir. Biz ise, atom döneminin insanlarıyız. Okuma, öğrenme gücümüzü bu ölçüye göre işletmek zorundayız.

Konuyu özetlersek :

1 — Elinize ne geçerse okumaktan vazgeçiniz,

2 — Ayaklı kütüphane olma isteğini bir yana itiniz,

3 — İçerek okuyunuz, bildiklerinizle okuduklarımız arasında çözülmez bileşinler yapınız,

4 — Kendi dilinizle, kendi anlatım biçiminizle anlatmaya çalışınız,

5 — Değersiz parçalar okuyacağımıza başka işinize bakınız.

Diyebiliriz. Bu kurallara uyduğumuzda, sizin için "İyi Okuyucu" terimini kullanabiliriz.

ABONE ADRESLERİ

121 — Ali Rıza GENCOSMANOĞLU
Bülten Sokağı No: 29/3
KAVAKLIDERE — ANKARA

122 — Çetin ÇOKER
Kitapçı Süleyman Sokağı No: 40
BOSTANCI — İSTANBUL

123 — Diş Tbb. Erdoğan TURGUT
Bitiştiren Sokağı No: 10/1
MALTEPE — ANKARA

124 — Av. Nazmi ACAR
Işıklar Caddesi Işık Han Kat: 1 Daire: 14
— ANKARA —

125 — Ali Rıza ERSÖZEN
Topraklık Kıbrıs Caddesi Çamkoru Sokağı No: 15/3
— ANKARA —

126 — Mustafa ATALAY
1070. Ord. Dr./Dst. Bl. Etlik — ANK

127 — Mahmut İKİNCİ
Defterdarlık Muhasebe Müdürü
— TUNCELİ —

128 — İbrahim BİTGEN
Emniyet Müdürlüğü 2. Şube Şefi Başkomiser
— ANTALYA —

129 — Ömür BAKİRER
O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Restorasyon Bölümü Öğretim Üyesi
— ANKARA —

130 — Hüseyin GÜNDÜZ
Meteoroloji Merkez Bankası Kooperatif Evleri Özgürler Sokağı No: 27
KALABA — ANKARA

131 — Bedri DİRLİK
Türkali Mahallesi Loşbahçe Sokağı No: 15/2
BEŞİKTAŞ — İSTANBUL

132 — Ertuğrul DAYIOĞLU
Akbiyık Caddesi Yamaç Ap. No: 62/3
SULTANAHMET — İSTANBUL

133 — Ruhi KARAKAŞ
Türkiye İş Bankası A.Ş. Küçükevler Şubesi Müdürü
BAHÇELİEVLER — ANKARA

134 — Ali BAYTAN
Eski Karakol Arkası No: 91
BALGAT — ANKARA

135 — Sadrettin ÇELİK
Sorgu Hâkimi
KAVAK — SAMSUN

136 — Rasim ÖREN
T.C. Ziraat Bankası Memurlarından
AĞIN — ELAZIĞ

137 — Ahmet YILDIRIM
T.C. Ziraat Bankası
AĞIN — ELAZIĞ

138 — Şakir BEYDEMİR
Beyalması İlkokulu Müdürü
AĞIN — ELAZIĞ

139 — Sevim ERTAŞ
Fındıkzade Özbek Süleyman Sokağı Pınar Ap. No: 17 - A/5
ÇAPA — İSTANBUL

140 — Faruk DOĞAN
Defterdarlık Gelir Müdürlüğü Arşiv Servisinde Stajyer
— ELAZIĞ —

141 — Hilmi Ziya APAK
Bahçelievler No: 4
ÇENGELKÖY — İSTANBUL

142 — Vehbi GÜZEL
Nuri Demirağ Ortaokulu Fen Gurubu
Öğretmeni
DIVRIĞI — SIVAS

143 — Selâhattin ÖZER
Ortaokul Müdürü
KURTALAN — DİYARBAKIR

144 — Lütfi ÖZMEN
Yüvel İlkokulu Öğretmeni
— ELAZIĞ —

145 — İhsan ERBAKAN
Taphıkaya Köyü İlkokulu Müdürü
— ELAZIĞ —

146 — Hakkı TUZÜN
Orman Başmüdürlüğünde Memur
— ELAZIĞ —

147 — Mehmet ÇATALTAŞ
Hamdibey Altan Sokağı No: 15/9
KADIKÖY — İSTANBUL

148 — Mahmut GİZİR
Haspasaj içinde Tüccar
— ADANA —

149 — Mehmet ALTUĞ
TCDD. Gar Ambar Müdürü
— ADANA —

150 — Mehmet KARADEMİR
Ticaret Odası
— ADANA —

151 — Mustafa ÖZDEMİR
TCDD. 6. İşletme Otomatik Telefon
Santrali
— ADANA —

152 — Hamza OĞUZ
Belediye Fen Memuru
ERDEMLİ — MERSİN

153 — Sıtkı ATALAY
T.C. Ziraat Bankası Müdürü
ERDEMLİ — MERSİN

154 — Mehmet BEYDEMİR
TCDD Telefon Santral Memuru
— MERSİN —

155 — Mehmet BAYTAŞ
TCDD. 6. İşletme Sicil Memuru
— ADANA —

156 — Bekir KARADEMİR
TCDD. 6. İşletme Müdürlüğünde Veznedar
— ADANA —

157 — Şahap ÖZER
Hamamarkası Sokağı No: 27/3
HAMAMÖNÜ — ANKARA

158 — A. Halim ÖZER
Sümerbank Satış Mağazası
— BATMAN —

159 — Mehmet Salim ÖZER
Hukuk Fakültesi Cebeci Erkek Öğrenci
Yurdu
— ANKARA —

160 — Şemsettin KORKMAZ
Kitap ve kırtasiye
AĞIN — ELAZIĞ

161 — Meliha ATALAY
İmrahor Caddesi Samur Sokağı Güneş
Ap. No: 27/4
— ANKARA —

162 — A. Mahir KELEŞTİMUR
Birinci Kısım İB. Blok No: 53/3
ATAKÖY — İSTANBUL

163 — Doğan SÖNMEZ
Cemal Gürsel Caddesi No: 39/10
— ANKARA —

164 — Abdurrahman ÇELENK
Tekel Genel Müdürlüğü Yaprak Tütün
Alım Şubesi
UNKAPANI — İSTANBUL

165 — Sadrettin GÜLSARAN
Kurtuluş Cevher Sokağı No: 32
— ANKARA —

Kenet Emlak Ticaret Bürosu

Hemşehrilerine hizmet
etmekten şeref duyar.

[Ankara- İstanbul'da gayrimenkul
almak isteyenlere istenilen bedel
ve şartlarla apartman, villa, arsa,
çitlik, daire temin olunur.

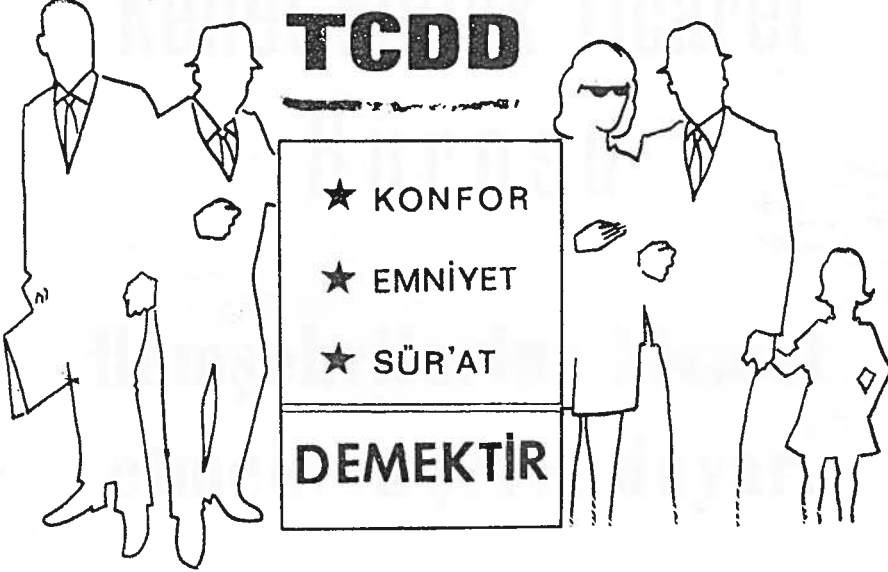
ADRES : Bedrettin Gençosmanoğlu Selânik Cad. Tokay işhanı 6/25

Kızılay — ANKARA

Seyahatlerinizde

TCDD

KAPIDAN

KAPIYA

EŞYA NAKLİ

için

DEMİRYOLLARI HİZMETİNİZDEDİR

(Basın A - 21265)